

ΕΤΟΣ Θ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος III'

Ευθέρου Ἰσηρίας: Ἐκ Ἑλλάδι φρ. 12, το σὴ ἀλλοδαπῶ, φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ
1 Ἰανουαρίου. Ἐκδοτὴς: Γεωργίου Διδού. Ἐπι τῆς Λεωφ. Πανεπιστημίου 89.

8 Ἰουλίου 1884

ΝΥΜΦΗ ΠΛΟΥΣΙΑ

(Διήγημα, Κατὰ τὸ γαλλικὸν τοῦ P. Mercieux.)

A'

— Δουπόν, ἐτελείωσε. Δὲν τὸν θέλεις καὶ τὸν κ. Δορμὶλ. Ἄς πάγη καὶ αὐτὸς μὲ τοὺς πολλοὺς, ὅσους ἠρνήθης ἕως τώρα.

— Ἀγαπητέ μου πάτερ, λυποῦμαι ὅτι σὲ δυσαρεστῶ καὶ πάλιν. Ἄλλ' εἶνε περίεργος σύμπτωσης. Κανεὶς ἀφ' ὅσους μὲ ἠθέλησαν δὲν εἶχε τὸ προτέρημα νὰ μὲ ἀρέσῃ.

— Μήπως ὄνειρεύεσαι τὰ ἀδύνατα;

— Ἐν μόνον ὄνειρεύομαι, ν' ἀγαπῶ τὸν ἄνδρα, τὸν ὁποῖον θὰ νυμφευθῶ, καὶ νὰ ἔχω πεποίθησιν ὅτι μ' ἀγαπᾷ. Ἄν αὐτὸ εἶνε χίμαιρα, παραιτοῦμαι τοῦ γάμου.

— Αὐτὰ, ἀγάπη μου, τὰ λέγουν ὅλα τὰ κορίτσια, ἐνὸσφ εἶνε ἀνήλικα.

— Εἰς ὀλίγους μῆνας γίνομαι ἐνήλικος. Δὲν ἀξίζει τὸν κόπον νὰ μὲ μέμφεσαι δι' αὐτό.

— Νὰ σὲ μέμφωμαι, κόρη μου! Καὶ δὲν ἐνοεῖς ὅτι θὰ ἐπεθύμουν μάλιστα νὰ σταματήσω τὸν χρόνον αὐτὸν, ὅστις φέρει διὰ σὲ τὰ ωραιότερα τῆς ἡλικίας σου ἔτη, προσεγγίζει δὲ τὴν στιγμήν, καθ' ἣν θὰ σὲ ἀποχωρισθῶ; Δι' αὐτὸ ἤθελα νὰ σκεφθῆς ὠρίμως περὶ γάμου.

— Ἀλλὰ, παππάκη, δι' αὐτὸ ἴσα ἴσα, διότι σκέπτομαι ὠρίμως, δυσκολεύομαι ν' ἀποφασίσω. Ἄν ἦμουν ἀνὴρ, τὸ πρᾶγμα θὰ ἦτον ἀλλέως. Θὰ ἤρκει τότε, — καθὼς ἀρκεῖ, φαίνεται, σήμερον — νὰ εἶχα χορεύσει μὲ μίαν νεάνίδα, ἣ ὅποια νὰ ἔχη ἀνυδαλωτοὺς ὀφθαλμοὺς ἢ μύτην εὐμορφὴν ἢ ὠραῖον λευκὸν χρῶμα ἢ κομψὸν ἀνάστημα, — καὶ προῖκα, ἐννοεῖται, κομψὴν — διὰ νὰ πεισθῶ, χωρὶς ἄλλην ἐξέτασιν, ὅτι ὁ Θεὸς τὴν ἐδημιούργησε δι' ἐμέ, καὶ ὅτι εἴμεθα προωρισμένοι νὰ ζήσωμεν ὁμοῦ ζῶν μακάρων. Ἄλλ' ἐγὼ εἶμαι, βλέπεις, κόρη ἀπαιτητικῆ, καὶ θέλω νὰ γνωρίσω τὸν ἄνδρα τὸν ὁποῖον θὰ νυμφευθῶ. Θὰ ὁμολογήσης δέ, ὑποθέτω, ὅτι εἰς στρόβιλος καὶ εἰς ἀντίχορος δὲν ἀρκοῦν εἰς ἀπόδειξιν τῶν ἠθικῶν προτερημάτων ἐνὸς μελλονύμφου.

— Ἐλα τώρα, Μαρκέλλα, αἰωνίως θ' ἀστειεύεσαι; Δὲν ἔχεις πλήρη ἐλευθερίαν νὰ σπουδάσης

ἕνα μνηστῆρα, ἀρκεῖ νὰ μὴ τὸν ἀπορρίψῃς ἐκ πρώτης ὄψεως;

— ὦ, βεβαιότατα! Θὰ ἠδυνάμην ἐξαιρετὰ νὰ διέλθω μαζύ σου ἐσπέρας τινάς, καθ' ἃς θὰ προσεπάθει νὰ κρύψῃ τὰ ἐλαττώματά του, νὰ μὴ προσφέρῃ λέξιν, ἣ ὅποια ἠδύνατο νὰ μὲ δυσαρεστήσῃ καὶ νὰ θαυμάσῃ β,τι δῆποτε θὰ μὲ ἤρχετο νὰ σκεφθῶ, νὰ εἶπω ἢ νὰ κάμω. Τὴν θεατρικὴν αὐτὴν παράστασιν τὴν ἀπῆλθουσα πολλάκις, ἀλλ' ἐκλείσα τὴν σκηρὴν πρὶν ἀρχίσῃ τὸ δράμα. Ἦσθ' ἀνὰ μίαν ὅτι κατήντων νευρική καὶ ἀνυπόφορος ἤρχιζα μάλιστα ν' ἀποστρέφωμαι τὸν ἄνθρωπον, ὅστις μ' ἔλεγε μόνον κολακείας, ἀντὶ νὰ μὲ ἐκφρασθῇ εἰλικρινῶς τὴν περὶ ἐμοῦ ἰδεῶν του. Τοῦ κακοῦ, πάτερ μου! ὅ,τι καὶ ἂν κάμω, εἶμαι πεπεισμένη, ὅτι ἂν ἀφήσῃς ἐν μόνον μηδενικὸν ἀπὸ τῶ φοβερόν ποσόν, τὸ ὁποῖον μὲ δίδεις προῖκα, ἣ μικρὰ μου προσωπικότης θὰ ἔχανεν ἀμέσως τὸ μέγιστον τῶν θελήτῶν της, καὶ θὰ καθίστατο ἀπαράτητος, ἀντὶ νὰ ἐπιζητηθῆται καὶ νὰ κολακεύεται, ὅπως τώρα συμβαίνει.

— Ἀδικεῖς τὸν ἑαυτὸν σου. Ἐκτὸς τῆς πατρικῆς μου φιλοτιμίας, τὴν ὅποιαν λησμονῶ, δὲν βλέπω πολλὰς νεάνιδας αἱ ὅποια εἰμποροῦν νὰ παραβληθοῦν μαζύ σου. Εἶσαι εὐμορφῆ, εὐφυῆς, καλοσυνθεμένη.

— Φθάνει, παρακαλῶ. Εἶν' ἐντελὼς περιττόν νὰ πανηγυρίζῃς τὸν ἑαυτὸν σου.

— Τὸν ἑαυτὸν μου;

— Δὲν λέγει ὅλος ὁ κόσμος ὅτι σοῦ ὁμοιάζω; Ἄν ἦμαι εὐμορφῆ, θὰ εἶπῃ ὅτι καὶ ὁ πατὴρ τοῦ ὁποῖου εἶμαι ὁμοίωμα, δὲν εἶνε ἀσχημὸς; Ἄν εἶμαι καλοσυνθεμένη, θὰ εἶπῃ ὅτι ὁ ἐξαιρετὸς πατὴρ μου ἐπεμελήθη πολὺ τὴν ἀνατροφήν μου. Θὰ ὁμολογήσης, ὅτι τοιοῦτους ἐπαίνους δὲν κάμνει κανεὶς εἰς τὸν ἑαυτὸν του.

— Σιώπα, κακόκαϊδο! Εἶσαι ἀνυπόφορη, καὶ δὲν κατορθώνω ποτὲ νὰ σὲ μαλώσω καθὼς σοῦ πρέπει. Ἐλα, καλὴ μου κόρη, σ' ἐξορκίζω! Μὴ περιμένῃς νὰ κωφθῶ καὶ νὰ τυφλωθῶ, διὰ νὰ μὲ κάμῃς ἐγγόνους τοὺς ὀπίρους δὲν θὰ εἰμπορῶ πλέον ν' ἀκούω. Ἄν σὲ ἀνέθρεψα καλά, μὴ μὲ κάμῃς νὰ μετανοήσω, ὅτι μέρος τῆς καλῆς σου ἀνατροφῆς ὑπῆρξε καὶ ὑπερβολικὴ ἴσως ἐλευθερία κρίσεως.

— "Αν άρχίσης, παππάκη μου, με τὰ αίσθήματα, δὲν ἀστειεύομαι πλέον. "Όχι, δὲν θέλω νὰ μετανοήσης, ὅτι με μετεχειρίσθης, ἀμα ἠσθάνθην τὸ λογικόν μου, ὡς φίλην μᾶλλον, εἰς τὴν ὁποίαν ἐνεπιστεύθης ὅλας σου τὰς χαράς καὶ ὅλας σου τὰς μερίμνας. Μὲ ἠγάπησες τόσο, ὥστε, ἀπὸ τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας, δὲν ἠσθάνθην τὸ κενόν τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀφίσει κύκλω μου ὁ θάνατος τῆς μητρὸς μου. Εἶμ' ἔτοιμη μὴ νὰ κάμω πάσαν θυσίαν, διὰ νὰ σὲ ἰδῶ εὐτυχῆ. Εἶπέ μου ὅτι εἶσαι πεπεισμένος, ὅτι ὁ κ. Δορμὶλ θὰ εἶνε καλὸς σύζυγος καὶ ἰδίως ἐξαιρετὸς γαμβρὸς, καὶ τοῦ εἶδῶ τὴν γείτρά μου χωρὶς ἐνθουσιασμόν, εἶνε ἀληθές, ἀλλὰ καὶ χωρὶς δισταγμόν.

— Θεὸς φυλάξῃ τὰ σου συμβουλευτῶ γάμου ὑπὸ ταιριύτους ὅρους. Δὲν εἶμαι γέρων ἐγωιστῆς καὶ διὰ νὰ σοῦ τὸ ἀποδείξω, ἀναλαμβάνω τὴν ἐπίσημον ὑποχρέωσιν νὰ μὴ σοῦ ὑποδείξω πλέον, ἀπὸ σήμερα, κανένα γαμβρόν. Ζήτησε μόνη σου τὸν φοῖνικα. Δός μου ὅμως τὴν ὑπόσχεσιν, ὅτι, ἀμα νομίσῃς ὅτι τὸν ἔβρες, ἢ μὲ εἰδοποιήσῃς, καὶ θὰ με ἀφήσῃς νὰ ἐξετάσω τὰ περὶ αὐτοῦ, καὶ θ' ἀποδεχθῆς τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐξετάσεώς μου.

— Τὸ ὀρκίζομαι.
— Δὲν θὰ λησμονήσω τὴν ὑπόσχεσίν σου. Τώρα πρέπει νὰ γράψω εἰς αὐτὸν τὸν πτωχὸν Δορμὶλ.

— Μὴν ἀνησυχῆς, καλέ μου, τόσο πολὺ δι' αὐτόν. Νομίζω ὅτι ἡ πλήρῃ του δὲν εἶνε ἀβέραιτος. Ἡ φιλοτιμία τοῦ μόνον θὰ προσδληθῇ. Ξεύρεις ὅτι εἶνε φοβερόν πράγμα ν' ἀξίξῃ μία κόρη ἐν ἑκατομύριον ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ πολλὰ ἄλλα εἰς τὸ μέλλον;

— Φοβερόν, ἀληθώς!

— Γέλα καὶ περιγέλα με ὅσον θέλεις. Ὁμιολογῶ, βεβαίως, ὅτι ἡ μεγάλη αὐτῆ περιουσία ἔχει καὶ τὰ καλὰ της. Ἀλλὰ, προκειμένου περὶ τοῦ γάμου μου, θὰ ἐπεθύμουν νὰ μὴν ἔχω ὄβολόν διὰ νὰ ἔχω τὴν βεβαιότητα ὅτι ἐμπνέω ἀληθές καὶ ἀφιλοκερόδες αἰσθημα. Ἐπάρχει μεγαλειότερα ταπεινώσεις καὶ σκληρότερα ἀπογοήτευσαι ἄλλης παρὰ ν' ἀνακαλύψῃ τις — ὅταν ἦν ἀ γὰ πλέον — ὅτι τὸ χρηματοκινώτιον μόνον ἐνέπνευεν ὅλας τὰς ἔρωτικὰς διαβεβαιώσεις, τὰς ὁποίας ἐνόμιζεν ὅτι ἀπτείνοντο εἰς αὐτήν. Μοῦ ἔρχεται πολλὰς ὁρεξίς νὰ μεταμριεσθῶ, ὡς ἠρώϊς τοῦ ἀρχαίου δράματος, νὰ γείνω ποιμενίς, καὶ νὰ μεταβῶ εἰς τοὺς ἄγρους, διὰ νὰ ἰδῶ ἂν θὰ ἤμαί πάντοτε τόσον μαγευτικὴ καὶ ὑπὸ τὸ γέον μου σχήμα.

— Στοιχηματίζω ὅτι θὰ ἐτρέλλαινες ὅλους τοὺς βοσκούς καὶ τοὺς ἐργάτας τῶν περιχώρων. Μὴ τυχὸν σκέπτεσαι νὰ ἐκλέξῃς μεταξὺ αὐτῶν τὸν μέλλοντα γαμβρόν μου; Ἄς μοῦ λείπῃ! προτιμῶ τὸν Δορμὶλ.

— Τί ἐπεικῆς ποῦ εἶσαι νὰ μὴ θυμῶνς με

τὰς ἀνοησίας τὰς ὁποίας σοῦ λέγω! Ἐξεύρεις ὅμως ὅτι κατὰ βάθος εἶμαι πολὺ λογικῆ;

— Πάρα πολὺ, κόρη μου. Εἰς τὴν ηλικίαν σου συνήθως, δὲν ἀ αλύουν τὰ πράγματα τόσο πολὺ, καὶ ἐπικρατεῖ μᾶλλον ἡ πρώτη καὶ στιγμιαία ἐντύπωσις.

— Διὰ νὰ ἐπέλθῃ κατόπιν ἰσόβιος μετάνοια. Νὰ σοῦ εἰπῶ, παππάκη; Ἐπρεπε νὰ με νυμφεύθῃς ὅταν ἤμην δεκαεὶς ἔτων, πρὶν ἰδῶ τὸν γάμον τῆς πτωχῆς ἐξαδέλφου μου Γεωργίας. Αὐτὸς μ' ἔκαμε δύσπιστον. Ἐδῶκεν ἡ πτωχὴ ὅλην τὴν καρδίαν εἰς τὴν μνηστῆρά της. Ἦτο πεπεισμένη — καὶ τὸ ἐπιστεύσαμεν ὅλοι μας — ὅτι τὴν ἐλάτρευε, καὶ ὅτι ἐμελλον ταχέως νὰ πραγματοποιηθῶν ὅλα τὰ περὶ εὐτυχίας ὄνειρά της. Μετὰ τρία μόλις ἔτη, πτωχεῖα καὶ χωρισμός. Δὲν εἶνε φοβερόν;

— Ἀλήθεια, εἶνε ἱστορία λυπηρὰ. Ἀλλὰ διατί ἐνθυμεῖσαι αὐτήν, ἐνῶ ἔχεις κύκλω σου τόσοις νεονύμφοις, οἱ ὁποῖοι ζοῦν εὐτυχεῖς. Τὸ κατ' ἐμὲ τὰ ὀλίγα ἔτη τὰ ὁποῖα ἔζησα με τὴν μητέρα σου, ἦσαν ἐπίγειος παράδεισος. Δι' αὐτὸ δὲ καὶ ἐπιθυμῶ νὰ σὲ ἰδῶ εὐτυχῆ, ὅπως εὐτυχίσασιν ἡμεῖς.

Ἡ Μαρκέλλα ἐκάθισεν ἐπὶ τῶν γονάτων τοῦ πατρὸς της, τὸν ἐνηγκαλίσθη καὶ τῷ εἶπε δακρῦντα:

— Δεῖξέ μου ἓνα ὁμοῖόν σου, καὶ βλέπεις ἂν διστάζω.

— Σιώπη, ζαχαρογλώσση, σιώπα. Αἱ κόλακεῖαί σου δὲν μοῦ κάμνουν ἐντύπωσιν. Ἐπειτα ὀρκίσθην νὰ μὴ σοῦ προτείνω πλέον κανένα. Ἀνακάλυψε σὺ μόνη σου τὸν ἥρωα τοῦ μέλλοντος. Ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἡ ἀμικα εἶνε ζευγμένη ἔλα νὰ κάμωμεν ἓνα γυρον εἰς τὸ ὄσος ἕως τὴν ὥραν τοῦ προγεύματος.

— εἶν ὅτις τὰ ῥητορικοῦς...

Ἡ Μαρκέλλα Δαρλεμῶν εἶχε — πρέπει νὰ τ' ὀμολογήσωμεν, — τὸ δικαίωμα νὰ φαίνεται δύσκολος οὐδεμίαν δι' ἔλεγχον ὑπερβολῆν ὁ πατήρ της βεβαίων ὅτι ὀλίγαι νεάνιδες ἠδύναντο νὰ παραβληθῶσι πρὸς αὐτήν. Ἦτο ὕψηλὴ καὶ θαυμασιῶς γευσωμος. Καίτοι οἱ ὀφθαλμοὶ της αἰ ὄφρως καὶ ἡ κόμη ἦσαν βαθεῖς μελανοῦ χρώματος, ἡ φυσιογνωμία της εἶχεν ἄριστον ἐν ἡρεμίᾳ γλυκύτητα: διότι αἱ βλεφαρίδες της ἦσαν μακρὰ καὶ ἀνατολικῶς προμήκη τὰ βλέφαρά της. Ἡ ὀψίς της ἦτο μικρὰ: τὸ στόμα της, περὶ φρον συνήθως, ἀπαθαινε λατρευτὸν ὁσάκις ἐμειδία, ἡ δὲ λεπτότης τοῦ ἄνω χεῖλους της κατήλεγε τὸ πνεῦμα αὐτῆς. Ἄφρονος οὐλὴ καὶ ἀπαλὴ κόμη ἐπέσπερε τὴν περιεργὸν αὐτὴν καὶ ὠραιότατην κεφαλὴν. Χαρακτὴρ εὐθεῖς καὶ ἰσχυρὸς: φύσις εἰλικρινῆς: ἀπασπρερωμένη πᾶς περιστροφῆς καὶ τὰ κοινωνικὰ φεῦδη: διάνοια μορφωμένη, πνεῦμα αὐτόβουλον, διαρκῆς εὐθυμία, καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἀπει-

ρος ἀγαθότης: τοιαῦτα ἦσαν τὰ θέλητρα, ἀτινα ἐδέσμευον παρ' αὐτῆ ὅσους ἐλλικυεν ἡ καλλονὴ της. Εἶχε μὲν κ' ἐλαφρὰς τινὰς σκιάς ἢ εἰκὼν διότι ἡ ἀπόλυτος τῆς κόρης εἰλικρινεία μετεπίπτεν ἐγίστε εἰς τραχύτητα. Ἀλλ' ὁσάκις τοῦτο σπανίως συνέβαινε, ἡ εὐχαρὶς νεανίς τοσοῦτον ἐρασιμῶς ἐπηνῶρου τὸ σφάλμα της, τόσον εἰλικρινῶς ἐλυπεῖτο δι' αὐτὸ καὶ τόσον ἀπεριστρόφως τὸ ἐξωμολογῆτο, ὥστε ἀδύνατος ἦτο εἰδοῦντε κατ' αὐτῆς μνησικαχία.

Ἰσως εἶχε καὶ πῶς πλείονα παρησιάν ἢ ὅση ἐπετρέπετο ἄλλοτε εἰς νεάνιδα: ἴσως περὶ τινῶν πραγμάτων εἶχεν ἰδέας ἐδραίας καὶ ἀμεταβλήτους. Ἀλλὰ τούτου ἀφορμὴ ἦτο ἡ ἀνατροπὴ της. Ὁ κ. Δαρλεμῶν οὐδέποτε εἶχεν ἀπομακρυνθῆ τῆς θυγατρὸς του. Μὴ θέλων ν' ἀντικαταστήσῃ διὰ ξένης τὴν ἐλλείπουσαν μητρικὴν ἐποπτεῖαν, εἶχεν οὕτω ῥυθμίσει τὰ τοῦ βίου του, ὥστε ν' ἀφίεροι εἰς τὸ τέκνον τοῦ πάσαν ὥραν, ἤτις ἐπερίσσειεν ἀπὸ τῆς ἐργασίας του.

Ἀμα ὡς πρὸς τὴν ὀλίγην ἢ Μαρκέλλα, προσεπάθησε νὰ καταστήσῃ αὐτὴν ὅσον τὸ δυνατόν ἐντελεστεραν οἰκοδέσποιαν. Δωδεκαετίς μόλις, προῆδρενε μεγάλου γεύματος, σοβαρὰ ὡς μικρὰ γυνή.

Πᾶσαν πρωῖαν τὴν ἀγρότην ὥραν εἰσῆρχετο εἰς τοῦ πατρὸς της. Ὁμίλουν οἱ δύο, ὠρίζον τὴν χρῆσιν τῆς ἡμέρας, καὶ ὁ κ. Δαρλεμῶν μετὰ μητρικῆς ἀληθῶς προσηθείας ἀπέτεινε εἰς τὴν θυγατέρα του ὅσας ἐνόμιζεν ἀναγκαίας παρατηρήσεις. Εἶτα παρήρχοντο πρὸ αὐτῆς οἱ ὑπῆρται κ' ἐλάμβανον τὰς διαταγὰς της. Οὕτω δὲ, μετὰ τινα λάθη, ἀτινα ἐνόμισεν ἀναγκαῖα ὁ πατήρ της, ἡ Μαρκέλλα εἶχε καταστῆ λίαν ἐμπειρος καὶ ἦσκει θαυμασιῶς τὴν λαχούσαν αὐτῆ μερίαν οἰοκλήσεως.

Τὰ γραπτικὰ, γραφεῖα κατεῖχαν τὰ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Προδρόμιας δώματα τοῦ οἴκου. Τὸ μέγαρον δὲ, ὅπερ κατόικουν ὁ κύριος καὶ ἡ δεσποινὴς Δαρλεμῶν, ἔκειτο εἰς τὸ βάθος τῆς αὐλῆς κ' ἐβλεπεν ἐπὶ ὠραίου κήπου, ἐν ᾧ ἠγείρετο θερμοκήπιον καταλεγόμενον μεταξὺ τῶν σπανιωτάτων ἐν Παρισίοις.

Τὴν ἐννάτην ὥραν ὁ κ. Δαρλεμῶν ἀπῆρχετο εἰς τὰς ὑποθέσεις του, ἡ δὲ Μαρκέλλα εἰργάζετο μετὰ τῆς παιδαγωγοῦ της, τῆς Μίς Βραγνίας Δωμθεῦ τὸν πατέρα της ἐπανεβλεπε κατὰ τὴν ὥραν τοῦ προγεύματος, εἶτα δὲ, μετὰ τὴν τετάρτην ὥραν ἦτο ἀποκλειστικῶς εἰς αὐτὸν ἀφιερωμένη. Αἱ ὥραι ἐκεῖναι ἦσαν δι' αὐτὴν αἱ καλλίτεραι τῆς ἡμέρας. Ἐβῆρχοντο πάντοτε ὁμοῦ, περὶ, εἰς ποῖοι ἢ ἐφ' ἀμάξης καὶ ὁ μὲν πατήρ διηγείτο πᾶν ὅ,τι ἐνόμιζεν ὅτι ἠδύνατο νὰ διαφέρῃ τὴν θυγατέρα του καὶ ν' ἀναπτύσῃ τὴν διάνοιάν της: ἐκεῖνη δὲ τῷ ἔλεγε τὰ ἀπὸ τοῦ γεύματος ἐν τῇ οἰκίᾳ συμβῆτα. Εἶχεν ἀπόλυτον εἰς αὐτὸν ἐμπιστοσύνην καὶ ἀδυστάτως τῷ ἀπεκάλυπτε καὶ τὰ ἐλάχιστα τῶν διανοημάτων της.

Οὕτως ἡ νεαρὰ κόρη, λατρευομένη ὑπὸ τοῦ πα-

τρὸς καὶ τῆς παιδαγωγοῦ της, ἤτις πρὸ πολλοῦ ἦδη εἶχε μεταβληθῆ ἀπὸ διδασκάλου εἰς συντροφον καὶ φίλην, περικυκλωμένη ὑπὸ πάσης ἀπολαύσεως, ἦν δύναται νὰ παράσῃ πλοῦτος πολὺς, νοημόνως διεπόμενος, σονησθάνετο καὶ ἐξετίμα πληρέστατα τὸν ἐν τῷ βίῳ ἀγαθὸν αὐτῆς κληρον.

Ὁ κ. Δαρλεμῶν εἶχεν ἀγοράσει διὰ τὴν κόρην τὰς χαριστάτην ἀγροτικὴν οἰκίαν ἐν Βίλλ-Δαβραίῳ ὁπουοιήρον τὸ θέρος, περιτρέχοντες εἰρηπαι πᾶσαν πρωῖαν τὰ κύκλω ἰδασθῆ. Ὁ τραπέζης της εἰλησόμενοι ἐκεῖ τὰς ἐργασίας του καὶ ἀπῆρχετο εἰς Παρισίους μόνον μετὰ τὸ πρόγευμα. Ἦτο δ' εὐτυχῆς θεραπεύων καὶ τὴν ἐλάχιστην τῆς θυγατρὸς του ἐπιθυμίαν. Μίαν μόνην λέγειν ἂν ἔλεγει ἐκεῖνη, ἠγόραζεν αὐτὸς εἰκόνα μεγάλου καλλιτέχνου, ἡ ἀνεκούφιζε πενομένην οἰκογένειαν ὑπὲρ τῆς ἢ Μαρκέλλα διαπέρετο. Ἐπρεπε ὁ ἀληθῶς νὰ ἔχῃ αὐτὴ ἐξαιρετὸν φύσιν, ὥστε νὰ μὴ τὴν βλάβῃ ἡ μεγάλη ἐκεῖνη εὐτυχία. Ἀπῆλπιεν αὐτῆς, κ' ἐφοβετο μὴ τὴν στερηθῆ. Οὐδέποτε, διεννοεῖτο, ἤθελε τῷ χει παρὰ συζύγου της ἐντελοῦς ἐκεῖνη ἀφοσιώσεως, τῆς εὐμενοῦς καὶ τρυφερᾶς σφόργης, ὅς εἶχεν ἀσφαλεῖς πάντοτε καὶ βεβαίως παρὰ τοῦ πατρὸς της.

— Ἐνθυμεῖσαι, καλέ, εἶπε πρωῖαν τινα ἡ Μαρκέλλα εἰς τὸν πατέρα της, τὴν κυρίαν Δεσποινὴν, τὴν ἀξιαγάπητον ἐκεῖνην γυναῖκα, πενήτη κοντούτιδα, περίπου, τὴν ὁποίαν ἐργωρίσαμεν εἰς τὸ Λουδόν;

— Τὴν ἐνθυμοῦμαι λαμπρά, ἀγαπητῆ μου. Δὲν τὴν ἐπανεῖδομεν σὸν ἐπόμενον χειμῶνα εἰς Παρισίους;

— Ναί: εἶχεν ἀφήσει δι' ἓνα μῆνα τὸ κτήμα της εἰς τὴν Βρετάνην καὶ ἦλθε νὰ μᾶς ἰδῆ. Ἐκτοτε ἐλάμβανα πότε καὶ πότε γράμματά της πλήρη ἀγαλότητος καὶ στοργῆς, καὶ τῆς ἀπῆντων πάντοτε τακτικῶς, διότι με εἶχε μαγεύσει.

— Κ' ἐμὲ τὸ ἴδιον ἴσως ὁμοῦ μοῦ ἔλεγε τόσα καλὰ διὰ σέ. Ἀλλὰ πόθεν ὁ λόγος περὶ αὐτῆς;

— Ἐλαβὼ πρὸ μικροῦ γράμμα της, τὸ ὁποῖον με κατελύπησε. Μοῦ γράφει ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀναθέσει με πλῆρη ἐμπιστοσύνην τὰς ὑποθέσεις της, ἐφυγε πρὸ ἐκῆς μηνὸς με ὄλην της τὴν περιουσίαν. Ἐως τότε δὲν κατωρθώθη νὰ συλληφθῆ ὁ κλέπτης, καὶ ἡ ταλαιπωρὸς γυνὴ εἶχε κατεστραμμένη, καὶ ὑποχρεοῦται νὰ πωλήσῃ τὸ κτήμα, ὅπου κατοικεῖ ἀφ' οὗτου ἐγεννήθη.

— Δὲν ἔχει τέκνα;

— Ἐχει ἓνα υἱόν. Ὅταν τὴν εἶδομεν εἰς τὸ Λουδόν καὶ εἰς Παρισίους, ὁ υἱὸς της περιηγήετο τὸν κόσμον μ' ἓνα φίλον του. Τὸν υἱὸν αὐτὸν τὸν λατρεῖ ἡ μήτηρ του, καὶ ὅταν τὸν συλλογίζεται, μοῦ γράφει, αἰσθάνεται πολὺ βαρύτερον τὸ ατύχημά της. Διὰ νὰ μὴ ἀπαμακρυνθῆ τῆς μητρὸς

του, ήτις, νέα χήρα είκοσιπέντε ετών, αφιερώθη έντελώς εις αυτόν, έζησεν έως τότε ως αγροτικός εύγενής, καλλιεργών τας γαίας του, κυνηγών, άλιεύων και περιηγούμενος.

— Έζησε δηλαδή ως πλούσιος άργός.

— Πιθανόν. Τώρα όμως πρέπει ν' αλλάξει ζωήν. 'Η κ. Δεσκλοβέλ μ' έρωτά, αν δεν σου είναι δυνατόν νά δώσης μικράν τινα θέσιν εις τό κατάστημά σου εις τόν υιόν της. Όσον μικρά και αν ήνε, θά τήν δεχθής με χαράν. Είναι πολύ ίκανός, μου γράφει.

— Χμ! Δέν έχω μεγάλην πεποίθησιν εις τούς νεαρούς αυτούς εύγενείς, οι όποιοι έζησαν άργοί τά καλλίτερα έτη της νεότητός των, και άνακαλύπτουν εξαφνα ότι έχουν έκτακτον κλησιν διά τό έμπόριον.

— Έλα, παππάκη, μη κάμνης τόν κακόν. Διατί τάχα νά μη σου ήνε ώφέλιμος αυτός ό νέος; Έξ όσων μου γράφει ή μήτηρ του, έταξείδευσε πολύ και όμιλεί όλας τας γλώσσας: γερμανικά, άγγλικά, ίταλικά, ίσπανικά, . . . Έξέρω γώ; ίσως και κινέζικα. Έπειτα δεν σου ζητούν άλλο τίποτε, ή μόνον νά τόν παραλάβης υπό δοκιμήν.

— Κ' έπειτα, αν ή δοκιμή δεν μ' εύχαριστήση, τί νά είπώ της μητρός του, ή όποία θά έχη βεβαίως φοβερήν ιδέαν περί της ίκανότητος του υιού της;

— 'Ηκουσα πολλάκις κάποιον σοφόν φίλον μου, όνομαζόμενον Δαρλεμών, νά λέγη, ότι αδύνατον είναι νά γείνη καλόν εις τόν κόσμον, αν έμποδίζεται τις από τας δυσκολίας του μέλλοντος. 'Αλήθεια, παππάκη, θά ήμουν πολύ εύτυχής αν ήμπορούσες νά κάμης τίποτε προς άνακούφισιν της πτωχής αυτής γυναίκος. 'Η ιδέα ότι είναι δυστυχής μου προξενεί άληθή λύπην τήν εγνώρισα πάντοτε τόν φαιδράν, έραστρίαν, άσχολουμένην περί της εύχαριστήσεως των άλλων, και νείαν άκόμη, κατά τήν μορφήν και τήν ψυχήν, μ' όλας τας λευκάς της τρίχας.

— 'Αγαπητή μου κόρη, απ' αυτό έπρεπε ν' άρχίσης. Αφού τόν ενδιαφέρεσαι, τό ζήτημα είναι κατ' άρχήν λελυμένον. Δέν ήξεύρω τί θά κάμω αυτόν τόν κύριον. Γράψε όμως της μητρός του νά μου τόν στείλῃ.

— Ευχαριστώ, παππάκη. 'Ημουν τόνσον βεβαία περί της άπαντησεώς σου, ώστε ή επιστολή μου είναι ήδη άρχειμένη.

— Μέγα θαύμα, μη τήν αλήθειαν! Ός νά μην ήξευρες, ότι με καταφέρεις πάντοτε νά κάμνω τό θέλημά σου. Δέν έχει άλλας διαταγάς διά σήμερον ή δεσποινίς;

— Ό! ή δεσποινίς έχει και μίαν άλλην ιδέαν άκόμη. Δέν ήξεύρει μόνον, αν ήμπορεί νά πραγματοποιηθῇ.

— Λέγε όπωςδήποτε.

— 'Ιδού, καλέ μου, τί είναι. Σε ήκουσα πολλάκις νά λέγης αυτήν τήν άνοιξιν, ότι θ' άπεφάσιζες

τέλος πάντων ν' αναπαυθής όλίγον, ότι αι ύποθέσεις σου ήσαν τοιούτοτρόπως τακτοποιημέναι, ώστε θά κατώρθωνες τού λοιπού νά τας άφίνης όλίγον καιρόν χωρίς ζημίαν, και ότι πολύ ήθελες ν' άγοράσης κανέν κτήμα μακράν των Παρισίων, διά νά κάμνης εκει τας διακοπάς σου. 'Αλήθεια;

— 'Αληθέστατα. Και συμπεραίνεις;

— Ότι αν επηγάιναιμεν νά κάμωμεν ένα γυρον εις τήν Βρετάνην, θά εδλέπαμεν τόν πύργον της Κυρίας Δεσκλοβέλ, και θν κατά τύχην μās ήρσκε. . . .

— Κύταξε, κύταξε! τί βαθεις πολιτικούς συνδυασμούς κατορθώνουν αι σήμεριναί νεάνιδες! Και που κείται ό περίφημος αυτός πύργος;

— Δέν ήμπορώ νά σου δώσω λεπτομερείας. Ό,τι μόνον γνωρίζω, είναι ότι επιγράφω τά γράμματά μου εις τό κτήμα Κερμάς, διά τού Κογκαρνώ, εις Φινιστέριον.

— Διά τού Κογκαρνώ; Λαμπρά! Αί πληροφορίαι σου μυρίζουν κάπως ψάρι παστόν, και ή μυρωδιά αυτή με πείθει. Πότε άναχωρούμεν;

— Με περιπαίζεις ή σοβαρά όμιλεις;

— Σοβαρώτατα. Δεκαπέντε ημερών εκδρομή εις τήν Βρετάνην μαζί σου θά μ' εύχαριστήση πολύ και θά μου κάμη και καλόν. Ένα μόνον όρον σου θέτω. Έπειδή πιθανόν είναι ότι τό κτήμα αυτό δεν θά μου άρέση, μη γράψης τίποτε περί των σχεδίων σου εις τήν κυρίαν Δεσκλοβέλ.

— Πολύ καλά.

— Γράψε της μόνον, ότι τό γράμμα της εφθασε καθ' ήν στιγμήν εσχεδιάζαμεν μίαν μικράν εκδρομήν εις τήν Βρετάνην και ότι έντός όλίγου θά υπάγωμεν νά τήν ιδώμεν. 'Ημπορείς δε νά προσθέσης, ότι θά όμιλήσω με τόν υιόν της, και ότι είμαι διατεθειμένος νά τόν δεχθώ. Όταν δε φθάσωμεν εκει, ουδέ λείξιν! Δέν πρέπει νά γεννησωμεν έλπίδας, αι όποιαί πιθανόν νά μη πραγματοποιηθούν.

— 'Ηξεύρεις ότι πατήρ όμοίός σου δεν ύπήρξεν άλλος; Κ' έπειτα άπορείς ότι δεν άποφασίζω νά ύποδουλωθώ εις σύζυγον!

— Τότε λοιπόν πρέπει ν' αλλάξω.

— Δοκίμασε, αν ήμπορής.

Και ή Μαακέλλα, χαίρουσα επί τή επιτυχία της, ανέβη εις τό δωμάτιόν της, ίνα γράψη εις τήν κ. Δεσκλοβέλ.

Μετά μίαν εβδομάδα ό κ. Δαρλεμών και ή θυγάτηρ του άνεχώρουν διά τό Κερπέρ. Τό ταξείδιόν των ήτο αληθής εκδρομή. Είχεν έκστος τόν όδοιπορικόν του σάκκον μόνον, ουδεμία δε θαλαμηπόλος τούς συνόδευε. Τήν άπλότητα ταύτην ιδίως άπήτησεν ό κ. Δαρλεμών. Είχον δε τό εύτύχημα νά φθάσωσιν εις Κερπέρ ήμέραν άγοράς, και έν καιρώ θαυμασίω. Καίτοι είχον διέλθει όλόκληρον νύκτα επί τού σιδηροδρόμου, ή Μαακέλλα έσυρε τόν πατέρα της εις τήν πόλιν. Κατεγοητεύθη

δε εκ της ποικιλίας των ένδυμασιών και των κεφαλοδέσμων, ους είδε παρερχομένους ένώπιόν της.

Αφού διέδραμον τας όδους, κ' εθαύμασαν ίκανήν ώραν τόν καθεδρικόν ναόν, κ' επεσκέφθησαν τό μουσειόν, μετέβησαν εις τήν άγοράν όπου έμάγευσαν ιδίως τήν νεάνιδα τά επί ειδώλων εκτεθειμένα πανηγυρικά ένδύματα του τόπου. 'Η Μαακέλλα άπεφάσισε νά εμφανισθῇ εις τόν προσεχῆ χορόν μετημφιεσμένων ως νεόνυφος του Πισαρέ, και μετέβη εις τήν προκουμαίαν ίνα παραγγείλῃ τήν ένδυμασίαν της.

Είτα ή Μαακέλλα επέστρεψεν εις τό ξενοδοχείον ίνα αναπαυθῇ, ένῶ ό κ. Δαρλεμών άπήλθε νά συμφωνήσῃ λέμβον, εφ' ής έμελλον τήν επαύριον νά καταπλεύσωσι τόν 'Οδέ.

Μετά τρεΐς ήμέρας ή Μις Βιργινία Λώμβεϋ έλάμβανε τήν επομένην επιστολήν:

«Τί άτυχῆ εμπνευσιν είγες, Μις Βιργινία, νά μη θελήσης νά μās συνοδεύσης! 'Αντί νά ήσαι τόσα μόνη σου εις τούς Παρισίους και νά μās συλλογίζεσαι και νά πλήττης — άλλέως κηρύττω ότι δεν έχεις καρδίαν — θά έκαμνες έν χαριτωμένον ταξείδιον εις μίαν των γραφικωτέρων επρχιών της Γαλλίας. Πόσον ελυπήθην ότι δεν ήσο μαζί μας τήν περασμένην Κυριακήν, κατά τήν ναυτικήν εκδρομήν μας!

Έταξείδευσες ποτέ με πλοίον ίστιοφόρον; Είναι ώραιον πράγμα και δεν βλέπω τήν ώραν νά ξανακρίσω. 'Ο καιρός ήτο θαυμάσιος: ήλιος λαμπρός, και τόσος μόνον άνεμος όσος εφθανε νά κινή τό μικρόν μας πλοιάριον. 'Αλισθάνομεν επί των υδάτων ως βέλος, και τόσον ήσυχα, ήσυχα, ώστε, αν δεν έφευγον εκάτέρωθεν αι όχθαι ένώπιόν μας, θά ενόμιζα ότι ή λέμβος μας έμενεν ακίνητος. Αί όχθαι αύται είναι μαγευτικά, ιδίως καθόσον άπομακρύνεται τις από τό Κερπέρ: είναι πλήρεις άπροσοκλήτων και ελικοειδών πτυχών, αίτινες μ' ένθύμισαν τήν λίμνην των Τεσσάρων Καντωνίων, καθώς και οι κατάφυτοι λόφοι, οι όποιοι επικρέμανται του ποταμού είναι αληθώς αξιοί της 'Ελβετίας. 'Ηξεύρεις δε τί σημαίνει τοιούτος έπαινος εκ μέρους μου.

Είχα σχεδόν μεθύσει από ήλιον, άέρα, και ποταμόν, και τό εύάρεστον εκείνο συναίσθημα μ' εκοίμιζε τόσον τερπνά. Μόνη εύχαριστήσις όμοία με αύτην θά ήνε, ύποθέτω, νά τρέχη τις με έλκθρον επάνω εις παχύ στρώμα χιόνος. Σε φαντάζομαι μειδιώσαν με τήν παρομοίωσίν μου, και λέγουσαν: Τί παραδόξους ιδέας έχει αυτή ή Μαακέλλα! Που εύρεν όμοιότητα μεταξύ ώραιού ήσυχου ποταμίου της Βρετάνης και πεδιάδος ρωσικής, μεταξύ θερμής ήμέρας της εύκραούς Γαλλίας και της παγεράς άτμοσφαιρας, τήν όποιαν ένθυμίζουσι ή χιών και τό έλκθρον; 'Εγώ έν τούτοις έπιμένω εις τήν παρομοίωσίν μου, ή όποία είναι πολύ βαθεία. Μελέτησέ την και θά τήν έννοήσης.

Καθ' όδόν επεσκέφθημεν έν κτήμα κείμενον εις τό πλευρόν λόφου καταφύτου, όπου άπαντώνται και ίγνη ρωμαϊκών ερείπιών έχει ώραιότηταν ήσαν προς τόν ποταμόν, κ' εύχαρίστως θά διέμενα εκει δύο τρεΐς μήνας του έτους. Νά ήτο τόσον γραφικόν και τό κτήματης Κυρίας Δεσκλοβέλ! Έπειτα κατέβημεν τόν ποταμόν μέχρι των εκβολών του. Τό μικρόν αυτό ποτάμιον έχει, μη τήν αλήθειαν, τό δικαίωμα νά όνομάζεται ποταμός, μολονότι δεν έχει τά θορυβώδη του χαρακτηριστικά. Προσωρμίσθημεν εις τόν μικρόν λιμένα του Βενοδέ, καθαρόν και γνήσιον βρετανικόν χωρίον, όπου εγευματίσαμεν και εκοιμήθημεν. 'Ισως και επανέλθωμεν έδῶ μίαν ήμέραν, διότι οι έγγχώριοι, τούτέστιν οι ιδιοκτήται μικρού τινος και αρκετά καλού ξενοδοχείου, με έβεβαίωσαν, ότι εις τά περιχώρα ήμπορεί τις νά κάμη πολλούς και ώραίους περιπάτους.

Αφού διενυκτερεύσαμεν εξαίρετα εις δωμάτιον καθαρώτατον, αναδαινόμεν μετ' όλίγον εις τήν άμαξαν και διευθυνόμεθα προς τό Φορέστ, άπέχον έντεθεν μίαν και ήμισιαν λεύγην, εκειθεν δε εις τόν πύργον του Κερμάς. Σε φιλώ πολύ, πολύ έντός όλίγου θά έχης τήν περιγραφήν της επισκέψεώς μας.

Μαακέλλα.

«'Η έγγχώρις ένδυμασία είναι χαριεστάτη διά παιδία: άλλ' αι γυναίκες είναι άσχημόταται». 'Η επ' άμάξης πορεία ύπηρες: νέα δια τήν νεάνιδα εύχαρίστησις. 'Εθαύμασε πάντα, ιδίως δε τήν λαμπράν κατάβασιν από του Φουεών προς τό Φορέστ. 'Η όδός ελίσσειται διά πυκνοφύλλων και μεγάλων δασών εκ καστανεών, δρυών και πευκών, άτινα διαπερῶσί που και που εξαίθραι προς τήν έν τῷ βάθει του όρίζοντος άπλουμένην θάλασσαν. Τό χωρίον κείται κάτω, επί της άκτής ώραιού όρμου, έχει δε αξιοθέατον εκκλησίαν.

Μετά ήμισιαν ώραν οι όδοιπόροι μας εύρέθησαν ένώπιον μεγάλης πύλης ανοιγομένης πρό μακρῶς φηγοστοιχίας. 'Η άμαξα εισήλθεν εις αύτην, και μετ' όλίγον έβάνη βαρὺς λίθινος πύργος, οὔτινος ή επεσκευασμένη πρόσοψις έδείκνυε τήν αρχαιότητα. 'Αμα ήκουσε τόν κρότον των τροχών, ή Κυρία Δεσκλοβέλ προσέδραμε κ' έννηκαλίσθη τήν Μαακέλλαν.

[Έπειτα συνέχεια].

Νοήσας ό 'Επαμεινώνδας ότι ό ύπασιπτής αύτου έλαθε χρήματα πολλά παρά τινος αιχμαλώτου, προσεκάλεσεν αύτόν ένώπιόν του, και—α Είς έμέ μείν, ειπεν, άπόδος τήν άσπίδα, συ δε άγόρασε καπηλείον, έν φ' νά ζήσης του λοιπού: διότι τώρα ότε εγενεις εις των πλουσιών και μακαρίων, δεν θά έχης τήν όρεξιν νά εκτιθεσαι ως πρότερον εις τούς κινδύνους των μαχών. »

Η ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Β. ΤΟ ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟΝ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΙ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΧΑΤΗ ΚΩΣΤΑ (Συνέχεια της προηγούμενου φύλλον).

Ἰνα εἰσελθῇ ὀρφανὸν τι ἐντὸς τοῦ καταστήματος πρὸς ἐκπαίδευσιν, δεῖν νὰ τύχῃ πρόκαταβολικῶς τῆς ἐγκρίσεως τοῦ γνωμοδοτικοῦ συμβουλίου ὅρος ἀπαραίτητος οὗτος. Ἰοιόητες συντρέχουσαι πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν εἶνε ἡ ὀρφανεία ἐκ πατρὸς καὶ μητρὸς, σχετικὴ τις εὐεξία καὶ ἡλικία ἀπὸ 8—12 χρόνων. Ὁ ὅρος τῆς ἡλικίας εἶνε ἀπόλυτος, ἀλλ' ὁ τῆς ἐντελοῦς ὀρφανείας φαίνεται ὅτι ὑψίσταται ἐνίοτε χαλαρώσει τις καὶ ὅσον παῖδια πατρὸθεν μόνον ὀρφανὰ κηρύχθησαν νὰ κατὰ τυχῶσιν ἐν τῇ σχολῇ. Οἱ παῖδες τρέφονται, καθαρίζονται, καὶ διδάσκονται ὡρεῶν. Πρὸ τίνος χρόνου ἐπετρέπη ἡ ἐπὶ πληρωμῇ διδάκτρων καὶ τροφῶν εἰσαγωγὴ παιδῶν ἐντὸς τοῦ καταστήματος, ἤδη δὲ τὸ ὀρφανοτροφεῖον πρὸς τὰ κυρίως ὀρφανὰ τὰ συντηρούμενα ὀπαίνει τοῦ ἀγύλου, περιλαμβάνει καὶ 52 ὑπότροφα διαφόρων φιλανθρωπῶν καὶ ἄλλων φιλανθρωπικῶν καταστημάτων, ἐπὶ ὁρισθέντι ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τιμῆματι 30 ὄραχμῶν μηνιαίως, μετ' ἐφ' ἅκας ἑκατονταδράχμου καταβολῆς. Ἐκτὸς τῶν 52 τούτων συντηροῦνται ὀπαίνει γενναίων Χ'ῶν ἐν Ἀθήναις διακρινόντων 7 Χίτι παῖδες, ναυάρχια τῆς πλωμολογίας ἤτις ἐνέστηκε πρὸ τριετίας εἰς τὴν νῆσον, 6 Ἡπειρώται, δύο ἐκ Μακεδονίας καὶ ἰσάριθμοι ἐξ Ἰθάρας. Καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ προσελήθησαν συνέπειά ἐδικῶν κληροδοτημάτων. Καθεστὼς ὅμως τοῦ καταστήματος εἶνε τὸ ὡρεῶν. Ἐν τῷ ἀσύλῳ κρατεῖ ἀπόλυτος πειθαρχία, οὐδέποτε ὅμως εἶδον καὶ πειθαρχίαν μᾶλλον προσεληθῆ διὰ τοὺς πειθαρχούντας. Ἀμα τῇ αἰγῇ κρούει τὸ ἐγεγερμένον οἱ παῖδες ἀνακηρῶσιν ἀπὸ τῆς στρωμνῆς, λούονται καὶ προσεύχονται ἐν κοινῷ, μεταβαίνουσιν εἰς τὸ ἐστιατόριον, λαμβάνουσι τὸν ἀναπόρευτον καρπὸν μετ' ἄρτου, μετ' ὃ προσεῖπον εἰς τὸ σχολεῖον δευτέρᾳ κοινῇ προσέβη ἐκεῖ ἐν τῷ σχολεῖῳ παραμένουσιν ἄχρι τῆς 10ῆς ὥρας, ἀπὸ ταύτης δὲ ἄχρι τῆς 11ῆς οἱ τὸν μουσικὸν θίασον ἀποτελοῦντες προπαιδεύονται ἐν τῇ μουσικῇ περὶ ὥραν 11 1/4, παρατίθεται ἡ τράπεζα, ἐξ ἧς μετὰ τινὰ ἀνάπαυσιν, οἱ παῖδες εἰσέρχονται περὶ ὥραν 2ᾶν εἰς τὰ ἐργαστήρια.

Ὁ κύκλος τῶν ἐν τῷ καταστήματι διδασκόμενων μαθημάτων εἶνε σκοπμῶ, στενός καὶ σώφρων· τὸ ἄστυλόν δὲν παρασκευάζει νέους ἐπιδοθησόμενους εἰς τὴν σπουδὴν, παρασκευάζει ἐργάτας, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον ρυθμίζεται καὶ ἡ διδασκαλία. Ἐάν εἴπωμεν ὅτι τὰ διδά-

σκόμενα ἐν τῇ σχολῇ τοῦ ὀρφανοτροφείου μαθημάτων εἰσι τὰ ἀναγραφόμενα ἐν τῷ προγράμματι τοῦ τελείου συνοδικτικοῦ νομίῳ, ὅτι ὠρίσασμεν ἀκριβῶς τὴν φρονίαν τῆς πνευματικῆς τοῦ καταστήματος κινήσεως. Ἡ διδασκαλία τῶν ἱερῶν ἡ οὕτω ἀτόπως προγραφεῖσα ἀπὸ τῶν ὀμοσίων παιδευτηρίων ἀκμάζει ἐν τῇ σχολῇ τοῦ καταστήματος· οἱ μαθηταὶ ἐκμανθάνουσι ἐπαρκέστατα τὴν ἀριθμητικὴν, ἐκθέτουσι σαφῶς καὶ ἀπλῶς τὰς ἰδέας τῶν, ἀντλοῦσι δὲ πάντα τὰ γραμματικὰ στοιχεῖα τ' ἀπολυτῶς χρησιμεύοντα διὰ τὸν βίον δι' ὃν προωρίσθησαν. Τὸν καθημερινὸν αὐτῶν βίον τέρπουσιν ἀθῶαι καὶ χρήσιμοι διασκεδάσει. Ἀσκούσι λ. γ. τὴν ἱερογραφίαν, καλλιεργοῦσι κηπήρια ἐντὸς τοῦ καταστήματος, μουσικοὶ ἐνταυτῷ εἰς τὰς πρώτας ἀρχὰς τῆς κηπουρικῆς καὶ τῆς ἀθλοκομίας, ἐπιρροῶνται τὸ σῶμα διὰ τῆς γυμναστικῆς, ἐξέρχονται ἐνίοτε εἰς ἀγροτικὸν περιπάτον. Ὁ βίος εἶνε λιτός. Τρις τῆς εὐδομάδος κρεωφαγοῦσι τὴν μεσημβρίαν, τὸ ἑσπέρας τυρὸς καὶ ἐνίοτε ὄρεα καταλλήλως παρασκευασθέντα ἄρτυει τὸ δείπνον· τὰ ὀσπρικὰ τ' ἀμυλῶδη εἰσι τροφὴ συνήθης ὅσῳκι εἰλείπει τὸ κρέας. Ὁ οἶνος ἀπαγορεύεται.

Ἄλλ' ἡ ἀρίστη τῶν τερφῶν καὶ ἡ ὑγιεστέρα τοῦ πνεύματος τροφὴ εἶνε ἀνακτιρῶν τῆς πνευματικῆς καὶ ὀργανικῆς μουσικῆς, ἀμρότερα· πρὸ τίνων χρόνων εἰσαχθεῖσιν ἐν τῷ καταστήματι. Ματαιοπονία νὰ ἦτο εἰ ποτε ἡ σχολεῖ τὸ τις ν' ἀποδείξῃ τὴν ἡμερωτικὴν καὶ διαμορρωτικὴν ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου ὁρατὴν ἢ ἀπὸ τοῦ Δινοῦ καὶ Ὀρρέως ἄχως ἡμῶν ἀσχεῖ ἀμειώτως ἡ θεία τέχνη. Ἐκ τοιοῦτων σκέψεων ὀρωόμενον τὸ διοικητικὸν συμβούλιον καὶ ἡ διευθύνσις τοῦ καταστήματος εἰσέγαγε τὴν διδασκαλίαν τῆς μουσικῆς ἐντὸς τοῦ καταστήματος, οἰκίον δ' εἶνε νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι τ' ἀποτελέσματα ἐδικαίωσαν πληρέστατα τὸν πρυτανεύσαντα εὐγενῆ σκοπὸν. Εἶδομεν τὰ ὀρφανὰ μαθητὰς καὶ ἐργάτας ἀλληλοδιαδόχως, τὰ βλέπομεν ἤδη καὶ μουσουργοὺς ἡ τέχνη λατρεύεται μετὰ περιπαθείας μαρτυρούσης ὅτι τὸ αἶσθημα τοῦ καλοῦ εἶνε δημοκρατικόν, φωνεῖται ὁ κοινικῶς εἰς τὰ στήθη τῶν πληθειῶν καὶ τῶν πατρικῶν, ἐάν ἀπέμειναν πλεον τοιοῦτοι... Παρατρέχομεν τὴν χυδαίαν ἀψὴν τοῦ μέτρου καὶ ἢν οὐνάται τις ἐπιτάμμενος τὴν χρῆσιν μουσικοῦ ὄργανου, νὰ κερδίτῃ τὸν ἄρτον τοῦ ἔχει τι τὸ ἄκρως παράτονον καὶ εὐτελὲς νὰ λατρεύεται τὸ ὡραῖον οὐχὶ ἐκ θεῖου καὶ ἀκατανίκητου πρὸς αὐτὸ ἔρωτος, ἀλλ' ἐξ ὑπολογισμοῦ. Πόσον προσφῶρος ἔπεισε τὸ μουσικὸν σπέρμα, ὅτε ἐνεκλιματίετο ἐντὸς τοῦ ὀρφανοτροφείου. Χρῆς ἡ Κώστα, ἐμαρτύρησεν ἡ καταπληκτικὴ τῶν μαθητῶν ἐπίδοσις ἡ τιμῶσα ἀνακτιρῶν τὴν ευαισθησίαν καὶ τὴν ἀντίληψιν τῶν. Οὐ μόνον ἐκτελοῦσι πιστῶς τὰ διαγράμματα, ἀλλὰ ἀντιλαμβάνονται καὶ τοῦ ἰδεώδους ὅπερ ἐνένουσιν οἱ

φθόγγοι ἐκεῖνοι, οἱ ἀκατανόητως διασειόντες τὰ ἔγκυρα τῆς ψυχῆς ἡμῶν. Τὰ ἀρίστα τεμάχια τῶν κλασσικῶν Ἰταλῶν διδασκάλων πρόκεινται προσιτὰ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν μαθητῶν. Εἶδομεν μετ' ὁποίας ἐκφράσεως καὶ τέχνης ἐξετέλεσαν τὸν χορὸν τῶν σταυροφόρων μετὰ τῆς αὐτῆς καὶ μείζονος ἐπὶ ἐκτελοῦσι δυσχερῆ solo, χρωματίζουσι πιστῶς καὶ ἐμφαντικῶς τὰς μονωδίας καὶ τοὺς χορούς τῶν ἐκλεκτοτέρων μελοδραμάτων, κατ' εὐχερέστερον δὲ λόγον ἐκτελοῦσιν ἠρωικὰ ἐμβυτήρια καὶ ἄσματα τονισθέντα εἰς ποιήσιν γνησίως Ἑλληνικὴν ἐκ παραδόσεως καὶ ἐξ αἰσθημάτων.

Μεταξὺ τῶν ὀρφανῶν ὑπάρχουσι καὶ τινὰ διακρινόμενα διὰ τὸ ἦδὺ τῆς φωνῆς. Διδαχθέντα τὰ στοιχεῖα τῆς φωνητικῆς μουσικῆς, συνοδεύουσι συνεχῶς διὰ τῆς φωνῆς μουσικὰ τεμάχια ἠρωισθέντα καταλλήλως πρὸς τὰ ὄργανα· τὸ θέαμα τότε εἶνε ἐνδιαφέρον. Ἐκάστος ἐκ τῶν μικρῶν αὐοῶν σπεύδει εἰς τὴν τεταγμένην θέσιν τὸ μουσικὸν διάγραμμα ἐκτυλίσσειται ἐπὶ τοῦ μαυροπίνακος, ἡ ὀργανικὴ μουσικὴ προκατάρχεται ἐρῶν καὶ μετὰ μικρῶν ὄργανων τεγνῆτὰ καὶ λάρυγγες γίνουσιν ἀπταιστῶς καὶ παθητικὰς ἀρμονίας. Τὰ ὀνόματα τῆς Πατρίδος, τῆς Θρησκείας, τῆς Ἐλευθερίας, τὸ καθῆκον, ὁ ὑπὲρ πατρίδος θάνατος ἀκούεται διὰ τοῦ ὕψους μουσικῆς καὶ ποιήσεως ἐν ἀρρήκτῳ καὶ ἐνθουσιῶδι δεσμῷ συνθεθείσης. Οἱ μικροὶ Τυρταῖοι ἐνθουσιῶσιν, αἱ φλέβες τῶν ὀγκοῦνται, αἱ χεῖρες κινούνται, οἱ πόδες πλῆττον ἀνυπομότως τὸ ἔδαφος, τὸ αἷμα χρωματίζει τὰς παρειὰς τῶν, αἰσθάνονται τὴν ἐννοίαν τῆς ποιήσεως, κατανοοῦσι τὴν ἔκφρασιν τῆς μουσικῆς. Ὁ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης θάνατος τοῦ ἥρωος, ὁ σπινθὴρ κεκρυμμένος ὑπὸ τὴν πέτραν, ὁ ἔγγυς χρόνος καὶ ὃν στρατιᾶ Ἑλλήνων νὰ χυθῶσιν ἐξω τῶν συνόρων, στόλος ἑλληνικός καταναυμαχῶν τοὺς ἔχθρους, καὶ ποικίλα ἄλλα θέματα ἐθνικὰ ἔχοντα ὑποθέσεις ἐρμηνεύονται ἐν τοῖς θαλλομένοις ἄσμασιν, ἀλλὰ πλείοτερον καὶ ἐκφραστικώτερον ἐρμηνεύονται ἐν τῇ ἐκφράσει τῶν παιδῶν. Τὸ θέαμα κινεῖ εἰς λυγμούς τὸν θεατῆν.

Ἄριστος καρπὸς τῆς εἰσαγωγῆς τῆς μουσικῆς ἐν τῷ ὀρφανοτροφείῳ, ἐκτὸς τῆς ὠφελείας αὐτῆς καὶ ἑαυτῆν, εἶνε καὶ ἡ ἀποκάλυψις μουσικοῦ οἴστρου καθυδόντος λεληθότως ὑπὸ τὰ στέρνα νέου μουσικοῦ ἐν Μονάχῳ διατρίβοντος ἤδη. Ὁ Εὐρυσθένης Γκιζας Ἀθηναῖος καὶ ὀρφανός, εἰσυχθεῖς εἰς τὸ κατὰστημα ἐπὶ τῇ δυστυχεῖ ταύτῃ προνομίᾳ πρώτους εἶχεν ἀποδείξει ἑκτακτὸν ἐπίδοσιν, καὶ ἔξοχα μουσικὰ πλεονεκτήματα. Ἐν τῷ ὠδεῖῳ ὅπου ἐστάλη κατέπληξε τοὺς διδασκάλους τοῦ διὰ τὴν μουσικὴν αὐτοῦ ἰδιοῦσαν, ἡ εὐρυτέρα καλλιέργεια τῆς ὁποίας ἐκρίθη ὡς ὑποχρέωσις. Ἡ κυβέρνησις εὐηρεστήθη ν' ἀγαλάβη

αὐτὴ τὴν ὑποτροφίαν τοῦ νέου Γκιζα, ὅστις πεμψθεὶς εἰς Βιέννην διεκρίθη διὰ τὰς μουσικὰς αὐτοῦ σπουδὰς, διακρίνεται δὲ καὶ ἤδη ἐν Μονάχῳ τελειοποιούμενος ὁσήμεραι καὶ ἐπὶ χρησταῖς ἑλλήσι. Παρατηρήθη ὅτι ἡ φύσις οὐδέποτε σχεδὸν συναπάθησε τοὺς ἀριστοκράτας καὶ τὰ πλούτη. Ἐάν ποτε ἀπεδείχθη μεροληπτικὴ διανέμουσα τὰ ὄρα τῆς, ἐμεροληπτήσεν εὐτυχῶς ὑπὲρ τοῦ πτωχοῦ καὶ τοῦ ἀσῆμου. Τὶ θαυμαστόν ἐάν ἤξιώτε νὰ θέσῃ εὐγε εἰς πῦρ ἐντὸς στέργων ἄτινα δὲν ἐκάλυφεν ἐν τῷ λίκνῳ ἡ πορφύρα καὶ ἡ μέταξ;

Εἰς τὰς σκέψεις ταύτας ἀφιέμην καθ' ὃν χρόνον κατελίμπαρον ἐργάτας καὶ ἐργαστήρια ἀνερχόμενος τὴν κλίμακα ὅπως ἐπισκερθῶ τοὺς κοιτῶνας τῶν ὀρφανῶν ἐπὶ τοῦ δευτέρου ὄραφου. Δύο ἢ τρεῖς παῖδες κληθέντες ὑπὸ τῆς ὑπηρεσίας τῶν κατηργόντο τὴν κλίμακα ὅτε ἀνηρχόμεθα μετὰ τοῦ κὶ διευθυντοῦ. Θεωρήσαντες ἡμᾶς ἐστήσαν εὐλαδέστατα, ἀλλ' ἀνεῦ τοῦ ἐλαχίστου θεοῦς ἢ στενοχωρίας. Τὸ βλέμμα τῶν ἠρμῆνευε πλήρῃ ἀφοσίωσιν καὶ ἀγάπῃ, ἀπόλυτον ὑποταγὴν καὶ πειθαρχίαν. Βίλικρινῶς ὁμολογῶ ὅτι ἀμφιβάλλω ἐάν δεκαετῆς παῖς ἐργάτου βιοῦντος ἐν τῇ κοινῇ ἠθέλει ἀναπτύξει ἐνώπιον αἰφνιδίας συναντήσεως πρὸς τὸν πατέρα τοῦ, τὴν σεμνότητά ἐκείνην μετὰ τῆς χάριτος καὶ τῆς φιλικῆς ἐμπιστοσύνης ἢν διέκρινον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τῶν μικρῶν, ἀτενίζόντων τὸν διευθυντῆ τῶν. Οὐδέποτε ἐγένετο χρῆσις μέτρου ἐκδικαστικῶν, ἀμφιβολῶν δ' εἶνε ἐάν καὶ ἐπιπλήξεις βαρεῖαι ἀπηυθύνθησαν ποτὲ κατὰ τίνος τῶν ὀρφανῶν. Ἡ ἀδιάλειπτος πράξις τῆς διευθύνσεως, μετὰ τῆς ἀγρύπνου ἐπιτηρήσεως ἐπενήργησε σωτηριώδες στερρον τῶν κτηνωδῶν περισταλτικῶν μέσων, ἄτινα πρὸ τίνων ἐνιαυτῶν ἠκμαζον ἀτυχῶς πρὸς αἴσχος τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς ἀνατροφῆς. Σημειῶ ἰδιαιτέρως τὸ φαινόμενον τοῦτο, τολμῶ δὲ νὰ τὸ συστήσω εἰς τὴν μελέτην τῶν περὶ τὴν παιδαγωγίαν ἀσχολουμένων. Δὲν θέλω νὰ ρυπάνω τὰς σελίδας ταύτας διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀπαισίου ἀφάλαγγα, τοῦ ἐξευτελίσαντος τὴν μαθητεύσαντα νεότητά τῆς πρὸ ἡμῶν γενεᾶς· ἠκούσαμεν πάντες μνημονομένου τοῦ ὀνόματος τοῦ βασανιστηρίου τούτου ὡς μέσου ἐπανορθώσεως. Ὁραῖα ἐπανόρθωσις! νὰ ἐξελεγκθῇ ὁ διδάσκαλος τὴν ἀπαλὴν τοῦ παιδὸς καρδίαν, νὰ ἐμπνέῃ τὴν φρίκην καὶ τὸ μῖσος εἰς τὸ τρυφερόν αὐτὸ πλάσμα καὶ νὰ ὑποκαθίσταται εἰς βασανιστῆ τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως, ἐν ὀνόματι πάντοτε τῆς ἡλικῆς καὶ τῆς παιδείας ἧς λέγεται ὁ ἱεροφάντης!

Τῶν ὀρφανῶν οἱ κοιτῶνες εἶνε εὐρύταται αἰθουσαι, εὐάεροι, φωτεινόταται, καθαρόταται καὶ ἀπλότητος ὄλω; πρωτογενούς περὶ τὴν ἐσωτερικὴν διάταξιν καὶ συσκευήν. Αἱ κλῖναι, σιδη-

ρούς έχουσαι τους πόδας, σανίδας δὲ κατὰ τὸ μήκος, ἐκτυλίσσονται κανονικῶς τεταγμέναι ὡς στοιχοὶ στρατιωτῶν. Κλινοστρωμῶν οὐδεμία ἐπιτρέπεται χρῆσις· ἀντὶ τούτων οἱ ἐργάται ἔχουσιν ὡς ὑπόστρωμα διπλᾶ παχέα καὶ γυνοῦδη μάλλινα ὑφάσματα βαναυσουργη ἢ τῶν καλουμένων παρ' ἡμῖν «βελέντζαι». Ἡ ἀναδιδομένη ἐκ τοῦ χόρτου ἀποφορὰ ἐδίαισε πρὸ τινος χρόνου τὴν διεύθυνσιν ἢ ἀπορρίψῃ τὰς πλήρεις τοιοῦτου ἐν χρῆσει κλινοστρωμῶν τῶν παιδῶν, δι' ἃ οὐδαμῶς μετενόησεν· ἄλλως ἀφοῦ ὁ στρατιώτης δὲν κατακλίνεται ἐπὶ στρώματος, δύναται ὁ ἐργάτης νὰ πράξῃ τὸ αὐτό. Ὡς νυκτερινὰ καλύμματα μεταχειρίζονται τὰ ἐν τῇ στρατῷ συνήθη γαλλικὰ ὑφάσματα «κουβέρταις», εὐμενῶς λίαν παρασχεθέντα τελευταίως ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν. Οἱ παῖδες ἀλύπητοῦνται καθαρίζουσι τοὺς θαλάμους, πλύνουσι αὐτοὺς, ἐτοιμάζουσι τὰς κλίνας τῶν ἑκατῶν θαλάμου δύναται ἐπαρκῶς νὰ περιλήθῃ 60 καὶ 70 κλίναι, ἡ ἀτμοσφαιρα εἶνε καθαροτάτη, φαινόμενον δ' ἄξιον παρατηρήσεως εἶνε ὅτι ὅτε πρὸ τριετίας ὁ τύπος κατελυμάνθη τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, τὸ ὄρφανοτροφεῖον Χατζῆ Κώστα οὐδὲν ἐκῆδουσε.

Κεχωρισμένον ἐντελῶς τῆ ὑπηρεσίας τοῦ καταστήματος εἶνε τὸ νοσοκομεῖον, ἐπὶ τῆς τρίτης ὁροφῆς κείμενον. Ὁ ὀφθαλμὸς πλανᾶται ἐκείθεν εἰς ἀξιωματικὸν τόπον κλεισθέντας ὑπὸ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς τέχνης, ἐπὶ τὴν ἀθάνατον Ἀκρόπολιν, τὴν Πνύκα, τὸν λόρον τῶν Μουσῶν, τὸ Θησεῖον. Ὅτε ὁ φιλόσοφος αὐτοκράτωρ τῆς Βραυιλίας Δὸν Πέτρος εὐηρεσθήθη νὰ τιμῆσθῃ διὰ τῆς ἐπισκέψεώς Του τὸ ὄρφανοτροφεῖον, κενὸν πάντῃ ἀσθενῶν, ἔβλους πρὸ τῆς ἐκτυλιστομένης ἀπὸ τοῦ νοσοκομείου ἀπόψεως ἀνεφώνησεν ἐν εὐγενεῖ ἐμπνεύσει. «Πῶς δύναται νὰ ἦν τις ἀσθενῆς ἐνταῦθα; πῶς δύναται νὰ μὴ ἰαθῇ τις ἐντελῶς βλέπων τὴν Ἀκρόπολιν καὶ τὴν Πνύκα!» Ἐντὸς τοῦ νοσοκομείου ὑπῆρχον δύο ἀσθενῆ παιδία, πάσχοντα ἐξ ἐλαφρῶς ἀδιαθεσίας· ἐνταῦθα ἐβρηγναι στρωματὰ ἀναπαυτικώτερα. Εἰδήμων νοσοκόμος ἐπιτηρεῖ τοὺς πάσχοντας, ἡ ἰατρικὴ ἐπικουρία εἶνε ἄμεσος καὶ πεφωτισμένη, ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἰατρικῶν παραγγεμάτων γίνεται ἀκριβέστατα, ἡ καθαριότης τῆς αἰθούσης, ἡ τῶν κλινῶν, τῶν σινδονῶν, καὶ τῶν σκεπασμάτων εἶνε ἀνεπίληπτος. Παρὰ τὸ ἰατρεῖον τοῦ σώματος ἴσως ἦτο εὐκατῶν νὰ ἰδρῦετο καὶ ἰατρεῖον τῆς ψυχῆς, Ἐκκλησία Ἡ ἀδελφὴ ἐγκρίτου λογίου ἀποθανόντος ἄρτι προσήνεγκεν ἐπὶ τούτῳ εἰς μνήμην τοῦ ἐκλείψαντος ἀδελφοῦ αὐτῆς 17,524 δραχμῶν. Τὸ συμβούλιον ἀπεδέχθη εὐγνωμόνως τὴν δωρεάν, σκεφθὲν ὅμως ὅτι τὸ ποσὸν ἦτο προτιμότερον νὰ διατεθῇ εἰς ἔργον ἐργαστασίων, ἀπεράτισε, συναινεσάσης τῆς δωρητριάς, νὰ διαθέσθῃ ἀντὶ οἰκοδομῆς Ἐκκλησίας εἰς οἰκοδομητῶν

ἐργαστασίων τὰ χρήματα, ἀφοῦ ἡ ἡλικία τῶν παιδῶν ἐπιτρέπει τὴν ἄσκοπον ἀνὰ πᾶσαν ὥραν μεταβάσιν εἰς τὴν ἐγγυτέρην Ἐκκλησίαν πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων.

Νὰ μνημονεύσωμεν τὰς ἀρχικὰς καὶ τὰς ἐξακολουθούσας ἀδιαλείπτως δωρεὰς εἰς τὸ κατάστημα ὑπὸ γενναίων καὶ εὐγενῶν ψυχῶν εἶνε ἴσως μάταιον. Αἱ ἐπέτειοι ἄλλως ἐκθέσεις περιλαμβάνουσι τὰ ὀνόματα τῶν δωρητῶν. Ἡ κτηματικὴ καὶ χρηματικὴ τοῦ καταστήματος περιουσία ὑπερβαίνει ἤδη τὰ 2,000,000 δραχμῶν. Τῆς πρώτης βάσις εἶνε αὐτὸ τὸ εὐρύτατον τοῦ ὄρφανοτροφείου κατάστημα, μετὰ τοῦ ἀπεράντου καὶ πολυτίμου γηπέδου του, τῆς δὲ δευτέρας ἐκτὸς τῶν ἐκάστοτε πρὸ καὶ νῦν χρηματικῶν δωρεῶν, αἱ 200 μετρογαί, αἱ ἐκ τῆς ἀρχικῆς τοῦ Χατζῆ Κώστα κατάδολης προμηθευθεῖσαι τότε ἀντὶ χιλίων δραχμῶν ἐκάστη, τιμώμεναι σήμερον ἐκάστη ἀντὶ 4,170. Φαινόμενον ἀξιοπαρατήρητον εἶνε τὸ σημαντικὸν ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ περισσεύμα, ὅπερ ἐτησίως ἀποταμιεύεται, αὐξάνον τὰ κεφάλαια καὶ τοὺς τόκους. Τὸ τῆς τρεχούσης χρήσεως πλεόνασμα ἀνήλθεν εἰς δραχμῶν 57,650 καὶ $\frac{24}{100}$ καθαρά, λαμβανομένου ὑπ' ὄψει, ὅτι ὑπάρχουν ἔτι ἐκκρεμεῖς τινες ἀπαιτήσεις, αἵτινες καθαρίζονται θ' ἀναριθμῶσιν τὸ πλεόνασμα τοῦτο εἰς 65,000· εἰς ταῦτα δεῖν νὰ προστεθῶσι καὶ τὰ εἰσπραχθέντα ἐκ τροφείων καὶ διδασκτρῶν τῶν ἐν τῷ καταστήματι ἐκπαιδευομένων ὑποτρόφων περὶ ὧν ἐλέγη ἀνωτέρω, καὶ τὸ ποσὸν τῶν ὁποίων ἀνήλθεν εἰς δραχμῶν 13,318 καὶ $\frac{62}{100}$. Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι εἰσὶν οἱ εὐγλωττότεροι μάρτυρες τῆς χρηματικῆς τοῦ καταστήματος ἀνθηρότητος.

Ὁ ὀλικὸς ἀριθμὸς τῶν εὐρισκομένων σήμερον ἐντὸς τοῦ καταστήματος ὄρφανῶν ἀνέρχεται εἰς 205. Τὴν ἀ. Ἰανουαρίου ε. ε. ὑπῆρχον 198, ἀπεροίτησαν 41, ἀλλὰ κατετάχθησαν νέοι 48. Ἐκ τῶν ἀποφοιτητῶν 9 ἦσαν ὑπότροφοι, ἐξ ὧν 4 πρόωρος ἀπεροίτησαν ὅπως σπουδᾶσιν ἐν τοῖς σχολείοις, 3 ἀπεροίτησαν δεόντως κτηρητισμένοι, καὶ εἰς ἀπεπέμθη ὡς καθυστερήσας τὰ διδάκτρα. Ἐκ τῶν μὴ ὑποτρόφων 2 εἰσῆλθον εἰς τὸ ἐμπόριον, εἰς προσελήθη ὑπὸ τῆς μητρὸς του, εἰς ἀπεβίωσεν, 27 δὲ ἀπελύθησαν τακτικῶς.

Ἐπὶ τὴν εὐεργετικὴν τοῦ καταστήματος προστασίαν 618 παῖδες, εἰσαχθέντες ἐν αὐτῷ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς συστάσεώς του, ἐξῆλθον ἄχρι σήμερον εἰς τὴν κοινωνίαν ἐντελῶς κτηρητισμένοι πρὸς τὸν σκοπὸν, δι' ὃν προωροίσθησαν τὸ $\frac{1}{2}$ ἐκ τούτων προήλθεν ἐκ τῆς δούλης Ἑλλάδος. Κατὰ τὸν συνηθέστατον κανόνα οἱ ἀποφοιτήσαντες ἐκ τῆς σχολῆς καὶ τῶν ἐργαστασίων τοῦ καταστήματος ἤσκησαν ἐν τῇ κοινωνίᾳ τὰς τέχνας ἃς εἶχον διδάχθῃ, πολλοὶ δὲ τούτων διευθύνουσιν ἤδη λίαν εὐδοκίμως ἴδια ἐργαστήρια

ΠΙΝΑΚΙΑΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΔΗ ΠΟΤΑ

Α'. — ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΟΙΝΟΥ

Οἶνοπνευματώδη ποτὰ. — Οἶνοπνευμα. — Οἶνος. — Ἡ πρώτη ἀνακάλυψις αὐτοῦ. — Ὁ νέος Βάχχος μανθάνει ἐκ τοῦ παιδαγωγοῦ αὐτοῦ Σειληνοῦ τὴν καλλιέργειαν τῆς ἀμπέλου καὶ τὴν ἐξγωγήν τοῦ οἴνου. — Ὁ Βάχχος καὶ ἡ κατὰ τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὰς Ἰνδίας πολυβρύλλητος αὐτοῦ ἐκστρατεία πρὸς διὰδοσιν τῆς καλλιέργειας τῆς ἀμπέλου καὶ τῆς ἐξ αὐτῆς παραγωγῆς τοῦ οἴνου. — Ὁ Νῶε ὁ πρῶτος μετὰ τὸν μέγαν κατακλυσμὸν τῆς Ἑβραϊκῆς ἱστορίας καλλιέργησε τὴν ἀμπέλον καὶ μεθυσθεὶς ὑπὸ τοῦ οἴνου αὐτῆς. — Διέφορα τῶν ἀρχαίων εἶδη οἴνων καὶ περιεργὸς κατασκευὴ τινῶν τούτων. — Οἱ ἐν τῇ ἀρχαιότητι φημισθέντες οἶνοι. — Ἡ χρῆσις καὶ ἡ κατάχρησις τῶν οἴνων ἐν τῇ ἀρχαιότητι καὶ ἡ ἐν τοῖς συμποσίοις χρῆσις κερατίνων ἢ εὐλίμων ἢ ἀργυρῶν φρεσῶν. — Ἀριστοτελεῖα τοῦ γοιμίου καὶ ζωροῦ πνεύματος τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἐξεληθῆναι ἐκ τῶν συμποσίων τούτων. — Πολυποσίας τῶν ἀρχαίων τὸ ἀνάγνωσμα. — Διάσπαισι ἄνδρες τῆς ἀρχαιότητος ἀναφερόμενοι ὡς φιλοπόται καὶ πολυπόται καὶ διάφορα ἀνέκδοτα αὐτῶν. — Πολυποσία γυναικῶν καὶ νόμοι τιμωροῦντες τὰς φιλοπότους γυναῖκας.

Τὰ οἶνοπνευματώδη ποτὰ ἀποτελοῦσιν ἐν ἐκ τῶν σπουδαιότερων κεφαλαίων τῆς Ὑγιεινῆς, ὅπερ ἴσως ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἔδει νὰ περιέλθῃ εἰς τὴν γνώσιν παντὸς ἀνθρώπου ὡς ἐκ τῆς εὐρείας καὶ μεγάλης χρήσεως τῶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ οἶνοπνευματῶν καὶ σπουδαιότητος τούτων ἐπιρροῆς ἐπὶ τε τῆς ἀτομικῆς καὶ τῆς δημοσίου υγείας.

Ἡ βᾶσις πάντων τῶν μεθυστικῶν πνευματῶδων ποτῶν εἶνε τὸ οἶνοπνευμα, οὐσία ὑπὸ τῆς χημείας ἐξαχθεῖσα κατὰ πρῶτον ἐκ τοῦ οἴνου, τοῦ βασιλέως τούτου τῶν οἶνοπνευματῶδων ποτῶν, ὡς καὶ τὸ ὄνομα οἶνοπνευμα δεικνύει τούτο.

Ἐκ τῶν οἶνοπνευματῶδων ποτῶν τὸ πρῶτον, ὅπερ ἐγένετο γνωστὸν καὶ ἐτέθη εἰς χρῆσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, εἶνε ὁ οἶνος.

Ἡ πρώτη δ' ἀρχὴ τοῦ οἴνου συνδέεται μετὰ τὴν πρῶτην ὑπὸ τῶν πρώτων ἀνθρώπων γνώσιν τῶν ἰδιοσθητῶν τῆς ἀμπέλου καὶ τὴν καλλιέργειαν αὐτῆς. Ἡ πρώτη λοιπὸν παραγωγή τοῦ οἴνου εἶνε ἀρχαιοτάτη καὶ σκοτεινὴ ἀπολλυμένη ἐν μέσῳ τῶν μυθολογικῶν χρόνων. Δὲν ἀνεκαλύφθη δὲ ὡς κοινῶς πιστεύεται ὑπὸ τοῦ μυθολογικοῦ θεοῦ τοῦ οἴνου Βάχχου, καθ' ὅσον ἡ αὐτὴ μυθολογία ἀναφέρει, ὅτι τὴν καλλιέργειαν τῆς ἀμπέλου καὶ τὴν ἐξαγωγήν τοῦ οἴνου ἐδίδαξε τῷ Βάχχῳ ἔτι παιδίῳ ὄντι ὁ διδάσκαλος καὶ παιδαγωγὸς αὐτοῦ Σειληνός.

Εἰς τὸν Βάχχον λοιπὸν δὲν ὀφείλεται ἡ ἀνακάλυψις τοῦ μελιθεῶς τούτου μεθυστικοῦ ποτοῦ· ἀλλ' ὅμως εἰς αὐτὸν ὀφείλεται, κατὰ τὴν ἑλληνικὴν μυθολογίαν, ἡ ταχεῖα διάδοσις ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἀνατολὴν τῆς διδασκαλίας τῆς καλλιέργειας τῆς ἀμπέλου καὶ τῆς ἐκ τῶν βότρυων αὐτῶν ἐξαγωγῆς τοῦ οἴνου, ἣν κατῴρωσε διὰ τῆς πολυβρύλλητου καὶ θριαμβευτικῆς κατὰ τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὰς Ἰνδίας ἐκστρατείας αὐτοῦ, καθήμενος ἐπὶ ὄνου

καὶ παρακλούμενος ὑπὸ τοῦ παιδαγωγοῦ αὐτοῦ Σειληνοῦ καὶ ὑπὸ πλήθους θεῶν, πανῶν, σατύρων μετὰ ποδῶν τράγων, ἱερείων βακχίδων καὶ μαινάδων, καὶ ἀνδρῶν ἀν' ὄπλων φερόντων ἕρπυλους κεκοσμημένους ὑπὸ χλοερῶν κλάδων ἀμπέλου, καὶ συρόντων τράγους εἰς θυσίαν ἐκάστοτε προσωρισμένους.

Τὴν διάσημον ταύτην ἐκτρατεῖαν τοῦ Βάκχου καὶ τὰς πολυειδεῖς κατ' αὐτὴν περιπετείας, ἀς ὑπέστη, περιγράφει ἐπαρκῶς ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ μυθολογία· πολλά δέ, πλείττα ἀστεία καὶ περιέργα ἐπεισόδια οἱ εὐφύεστατοι καὶ κωμικώτατοι τῶν προγόνων μας συγγραφεῖς διετήρησαν ἡμῖν.

Ἡ ἱερὰ Ἑβραϊκὴ βίβλος τὴν πρώτην ἀρχὴν τοῦ οἴνου ἀναφέρει ἐπίσης ἐξ αὐτῶν τῶν πρώτων ἀνθρώπων· ὁ δὲ Νῶε ὁ μόνος μετὰ τὸν μέγαν κατακλυσμὸν σωθεὶς ἱστορεῖται, ὡς καλλιεργήσας τὴν ἀμπελον καὶ μεθυσθεὶς βρέως ὑπὸ τοῦ ὄπου αὐτῆς.

Ὅπως καὶ ἂν ἔχη, ἡ ἀμπελος εἶνε αὐτόχθων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας φυομένη αὐτομάτως εἰς τινὰς χώρας αὐτῆς. Ἐκεῖ λοιπὸν ἐγνώσθη φυσικῶς κατὰ πρῶτον ἡ καλλιέργεια τῆς ἀμπέλου καὶ τὰ ἐξαιρετὰ πλεονεκτήματα τοῦ καρποῦ αὐτῆς. Ἡ καλλιέργεια τῆς ἀμπέλου τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐγνώσθη κατὰ πρῶτον εἰς τὴν γειτνιάζουσαν Θράκην, καὶ ἐκεῖθεν ταχέως εἰς τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἰταλίαν.

Ὁ οἶνος, τὸ ἐξαιρετικὸν τοῦτο καὶ εὐεργετικὸν μεθυστικὸν ποτόν, ὅπερ ἴσως ἔσχε τοὺς πολυαριθμότερους ὑμνητάς ἐκ πάντων τῶν λοιπῶν προϊόντων τῆς γῆς, ἐν πάσαις ταῖς ἐποχαῖς καὶ ἐν πάσαις ταῖς χώραις, ἦτο τὸ μόνον ἐν τῇ ἀρχαιότητι γνωστὸν πνευματώδες ποτόν· πλὴν ὑπῆρχον πολυάριθμα εἶδη οἴνων εἰς τὴν ἀρχαίαν τῶν ὀπίων ἀφιεροῖ πολλὰ κεφάλαια ὁ Ἀθηναῖος ὁ γράφας 18 ὀλόκληρα βιβλία περὶ τῆς περὶ τὴν τράπεζαν φιληδονίας καὶ φιλοφίας τῶν προπατόρων ἡμῶν ὡς ἐπίσης καὶ ὁ Βιργίλιος, ὅστις ἐν τοῖς Γεωργικαῖς αὐτοῦ ἀριθμεῖ διάφορα διακρινόμενα εἶδη Ἑλληνικῶν καὶ Ἰταλικῶν οἴνων (στ'χ. 89 — 108, βιβλ. Β').

Οἱ ἀρχαῖοι δὲ, οἵτινες ἠγάπων τὸ ποτόν τοῦτο, οὐ τὰς ἐξαιρετικὰς ιδιότητάς ἐγνώριζον καὶ ἐξέτιμων μεγάλως, ἀφίερουν ἰδιαιτέραν προσοχὴν περὶ τὴν κατασκευὴν αὐτοῦ, ἥτις ἦτο πολὺπλοκος καὶ πολυειδής, ἀναλόγως τῶν πολυειδῶν ἐπίσης οἴνων, οὓς κατεσκεύαζον.

Δὲν περιωρίζοντο μόνον εἰς τὴν ἀπλὴν διὰ τοῦ ὄπου τῶν σταφυλῶν κατασκευὴν τῶν οἴνων, ἀλλὰ προσέθετον καὶ διαφόρους γνωστὰς τότε ἀρωματικὰς ἢ ἄλλας οὐσίας, δι' ὧν ἀπελάμβανον διαφόρους οἰνώδεις σκευασίας.

ἀφεψήσεως μετὰ πλείστων ἀρωματικῶν οὐσιῶν ἢ ἄλλων φυτῶν καὶ καρπῶν.

Εἶχον λοιπὸν τὸν *κυθωνίτην* καὶ *μηλίτην* οἶνον διὰ κατεργασίας κυθωνίων καὶ μήλων μετὰ οἴνου τὸν *συκίτην*, μετὰ ξηρῶν σύκων γιγνόμενον· τὸν *μυρσίτην* ἢ *μυρσινίτην* διὰ τῶν μελανῶν σαρκωδῶν καρπῶν τῆς μυρσίνης σκευαζόμενον· τὸν *θυμίτην* διὰ τοῦ θύμου· τὸν *ροδίτην* ἀπολαμβάνομενον δι' ἀποθλίψεως ἐν τῷ οἴνῳ τοῦ χυλοῦ τῶν κόκκων τῶν ροιδίων· τὸν *ροδίτην* γινόμενον δι' ἀπέξηραμένων πετάλων ρόδων· τὸν *ἀψινθίτην* δι' ἀφεψήσεως οἴνου μετὰ πόνος ἀψινθίου τὸν *ἐλληβορίτην* σκευαζόμενον ἐκ γλεύκους καὶ μέλανος ἑλληβορίου, εἶχε δ' οὗτος ἐνέργειαν, κατὰ Διοσκωρίδην καὶ Ὀρειβάσιον, κατὰ κύαθον λαμβανόμενος νὰ ἐκτιτρώσκη τὰ ἐμβρυατὸν *σκαμμωνίτην* καὶ *ἀλοίτην* μετὰ *σκαμμωνίας* καὶ ἀλοῆς γιγνόμενος καὶ ὄντας καθαρτικούς. Εἶχον τέλος καὶ τὸν *ρήτιν*, ὃν ἐκάλεον καὶ *πισσίτην*, διότι προσέθετον τῷ οἴνῳ ὑγρόπισσαν, ὡς ἀναφέρουσιν ὁ Γαληνός, ὁ Διοσκωρίδης, ὁ Κέλσιος καὶ ὁ Πλίνιος· ὁ Πλούταρχος δὲ λέγει: «τῇ τε γὰρ πίσση πάντες ἐξαλείφουσι τὰ ἀγγεῖα, καὶ τῆς ῥητίνης ὑπομιγνύουσι πολλοὶ τῷ οἴνῳ, καθάπερ Εὐβοεῖς ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν Ἰταλίᾳ οἱ περὶ τὸν Πάδον οἰκοῦντες· ἐκ δὲ τῆς περὶ Βιένναν Γαλατείας ὁ πισσίτης οἶνος κατακομίζεται διαφερόντως τιμώμενος ὑπὸ Ῥωμαίων.

Ἔτι δ' ἐσκεύαζον καὶ τὸ *οἶνόμελι*, ὅπερ, κατὰ Διοσκωρίδην συνίστατο ἐκ μ. 1 καλοῦ μέλιτος καὶ μ. 2 παλαιοῦ καὶ αὐστηροῦ οἴνου. Κατὰ δὲ Πλούταρχον παρὰ βαρβάρους, παρ' οἷς ἐτι ἦτο ἄγνωστος ὁ ἐκ σταφυλῶν οἶνος, ἐν χρῆσει ἦν ὁ *μελίτειος*, ὃν ἀπελάμβανον σκευάζοντες ἐκ ζυμωμένου μέλιτος καὶ «ὑποφάρμασσοντες τὴν γλυκύτητα οἰνώδεσι ρίζαις καὶ αὐστηραῖς».

Ὁ Ἀθηναῖος ἀναφέρει ἐτι, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἐμίγνουν τῷ οἴνῳ καὶ ὄξος καὶ *θαλάσσιον ὕδωρ*! Εἶναι ἀληθῶς παράδοξος καὶ θαυμαστὴ ἡ ἰδιοτροπία αὕτη καὶ γενναία ἀνεκτικότης τῶν στομάχων τῶν προγόνων μας!

Ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ αὐτοκράτορος Αὐγούστου ἀναφέρεται, ὅτι ἀνεμιγνύοντο τοῖς οἴνοις καὶ κηρὸς καὶ τέφρα ξύλων καὶ ὄπος τῶν ἀγρίων σικυῶν.

Οἱ Ἑβραῖοι δὲ προσέθετον ἐτι καὶ μύρραν καὶ λιθναυτὸν καὶ μάλιστα καὶ ὄπιον. Ἐκτός δὲ τοῦ οἴνου ἐγνώριζον οὗτοι καὶ ἄλλα μεθυστικὰ ποτά, ὡς τὸν *κρίθινον οἶνον* τῶν Αἰγυπτίων τὸν γινόμενον ἐκ πυρῶν καὶ κριθῆς (1) καὶ τὸν ἐκ *φοινίκων οἶνον*, οἵτινες ἐγένοντο, ὡς ἐννοεῖται, γνωστοὶ καὶ τοῖς Ἑλλησι.

Ἡ Παλαιστίνη μάλιστα ἐφημιζέτο ὡς εὐφο-

(1) Τὸν σήμερον κοινῶς καλούμενον *Ἰσθιν*, ὅστις, καθ' Ἡρόδοτον καὶ Διόδωρον, ἐσκευάζετο ἐν Αἰγύπτῳ, κατὰ δὲ Εὐνοφῶντα, ἐν Μεσοποταμίᾳ.

ρωπότη ἀμπελοφόρος χώρα. Ἡ Ἑξοδος ἀναφέρει ὅτι δύο ἄνθρωποι, μόλις ἠδύναντο νὰ ἀρῶσιν ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῶν μίαν βότρυον τῆς χώρας ταύτης τῆς *ἐπαγγελίας*· τοῦτο δὲ καὶ ὁ Ἕλληνας περιηγητὴς καὶ γεωγράφος Στράβων βεβαιοῖ λέγων, ὅτι τὸ σύνθημα μῆκος τῶν βότρυων ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἦτο περίπου δύο ποδῶν (ἦτοι περὶ τὰ 66 ὑπεκατόμετρα).

Ἀλλὰ καὶ ἐν Ἑλλάδι ἀναφέρονται χώραι τινὲς διάσημοι διὰ τοὺς ἐξ αὐτῶν παραγομένους οἴνους. Οὕτω δὲ ἡ Ρόδος ἐφημιζέτο διὰ τὰς ἀρίστας σταφυλὰς αὐτῆς, ἐκ τοῦ ὄπου τῶν ὀπίων κατεσκευάζετο οἶνος ἐξαιρετικὸς προτιμώμενος πρὸ πάντων διὰ τὰς πρὸς τοὺς Θεοὺς σπονδάς. Ἐπίσης δὲ ὁ τῆς Ἀργολίδος οἶνος ἦτο ὀνομαστός, ὡς καὶ ὁ Συρακούσιος, ὅστις παρήγετο ἐκ σταφυλῶν ἀμπέλου μεταφτευθείσης ἐξ Ἀργολίδος ὑπὸ βασιλεύσαντος τινός ἐν Συρακούσαις Ἀργείου. Ὁ Βιργίλιος ἐπήνεσε τοὺς οἴνους τῆς Μεθύνης καὶ τῆς Λέσβου, ὃν ἐπίσης καὶ ὁ Ἀριστοτέλης αὐτὸς ἐπήνεσεν. Ὁ δὲ Ἀντιφάνης ὁ κωμικός (παρ' Ἀθηναίῳ) τὸν Φιλίσσιον οἶνον.

Ὁ Πλίνιος ἐπαινεῖ τὸν Κύπριον οἶνον, τὸν Σικυόνιον, τὸν Τελμησικόν, τὸν Τριπολιτικόν, τὸν τῆς Βυρητῶν, τὸν τῆς Τύρου καὶ τὸν τῆς Μυκῶν, ἧς μάλιστα τὰ νομίσματα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐποχῇ ἔφερον κεχαραγμένα ἀφ' ἐνός μὲν τὴν κεφαλὴν τοῦ Βάκχου, ἀφ' ἑτέρου δὲ βότρυον σταφυλῆς καὶ σπέρμα κριθῆς. Ἡ νῆσος Ἄνδρος ἐφημιζέτο ἐπὶ ἀφθονίᾳ παραγωγῆς οἴνου καὶ ἐπὶ ἰδιαιότητι λατρείᾳ τοῦ Βάκχου. Ὁ Παυσανίας μάλιστα καὶ ὁ Πλίνιος ἱστοροῦσιν, ὅτι ἐν Ἄνδρῳ ὑπῆρχεν ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Διονύσου πηγή, *Θεοδαΐσια* καλουμένη, ἀφ' ἧς μόνον κατὰ τριετίαν, ὅτε ἐτελεῖτο μεγαλοπρεπῶς ἡ ἑορτὴ τοῦ Βάκχου, ἔρρεεν αὐτομάτως οἶνος ἐπὶ ἑπτὰ κατὰ συνέχειαν ἡμέρας.

Ὁ Αἰλιανὸς ἀναφέρει, ὅτι ὑπῆρχον οἶνοι τινὲς πεπρακισμένοι ἐκ φύσεως ὑπὸ περιεργῶν ἰδιοτήτων. Οὕτω, κατ' αὐτόν, ὁ οἶνος τῆς Ἡραίας καλίστα γονίμους τὰς γυναῖκας· ὁ δὲ τῆς Κυρήνης ἐπέφεραν ἐκτρωσιν τῶν ἐγκύων καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα συχνάκις ἐχρησιμοποιεῖτο πρὸς ἐνόχους τοιαύτας πράξεις.

Ἐξ αὐτῶν τῶν Ὀμηρικῶν χρόνων ἦσαν γνωσταὶ αἱ ἐξαιρετικὴς ιδιότητές καὶ τὰ πλεονεκτήματα, ἅτινα προσκᾶται ὁ οἶνος παλαιότερος. Ὁ Νέστωρ, ὅστις ἠγάπα τοὺς καλοὺς οἴνους, ὡς ὁ Ὀμηρὸς ἀναφέρει, διετῆρει καὶ εἶχεν οἴνους ἐνδεκα ἐτῶν. Ἐν πιστεύσωμεν δὲ τὸν Πλίνιον, οἶνος Ῥωμαϊκὸς διετηρήθη περὶ τὰ 200 (!) ἐτη, ὅτε ἐλαβε τὴν σύστασιν πεπηγῆτος μέλιτος.

Ἰατροὶ τῆς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐγράφε περὶ τοῦ παλαιοῦ οἴνου «ὁ παλαιὸς οἶνος οὐ πρὸς ἡδονὴν μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς ὑγίειαν προσρο-

ρῶτερος πέσει· τε γὰρ μᾶλλον τὰ σῖτα καὶ λεπτομερῆς ὄν εὐανάδοτος ἐστὶ· δύναμιν τε τοῖς σώμασιν ἐμποιεῖ. . . .»

Ὁ Πίνδαρος δὲ αὐτὸς εἶπεν:

«Παλαιὸν μὲν οἶνον, ἄνθη δ' ὕμνων νεώτερον.»

Ὁ δ' Εὐβούλος ἐν προσβητικῇ ἡλικίᾳ ὦν μετὰ πικρίας τινός ἐγράφε: «Ἀποτόν, τὸν μὲν οἶνον εὐδοκίμεῖν αἰεὶ παρὰ ταῖς ἐταίραις τὸν παλαιόν, ἄνδρα δὲ μὴ τὸν παλαιόν, ἀλλὰ τὸν νεώτερον.»

Ἐπὶ τοῦτοις δ' ἀναμνησκόμεθα καὶ ἀνεκδότου τινός εὐφροῦς ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου ἀναφερομένου: Πέμφαντος τινός πρὸς τὴν διάσημον ἐταῖραν Φρύνην ὄπιον παλαιόν μὲν, ἀλλ' ὀλίγον τὴν ποσότητα καὶ εἰπόντος: — Δεκαετῆς ἐστὶ τὴν ἡλικίαν. — Περιέργον, ἀπήνησεν αὐτῇ, ἐγὼ ἔχει τοιαύτην ἡλικίαν, εἶναι τόσον μικρὸς.»

Ἐκτός τῶν διαφόρων σκευασίῶν τῶν οἴνων οἱ ἀρχαῖοι οὐδὲν ἄλλο εἶχον ἐκ τῆς σήμερον ἀπείρου πλήθους τῶν πνευματωδῶν ποτῶν καὶ σεραπείων καὶ ἐλιξίρων.

Δὲν εἶχον δὲ τοιαῦτα οἰνοπνευματώδη ποτά, καθ' ὅσον ἰδὲν ἐγνώριζον, ὅτι ἐκεῖνο, τὸ ὀπίον ἀποδίδει εἰς τοὺς οἴνους τὴν διεγερτικὴν καὶ μεθυστικὴν ἐνέργειάν των, εἶναι τὸ οἰνόπνευμα, ὅπερ πολλὰ ἔτη βραδύτερον ἐγνώσθη, ὅτε ἡ χημεία προσδεύσασα κατώρθωσε διὰ τῆς ἀποστάξεως νὰ ἐξαγάγη αὐτὸ ἐκ τῶν οἴνων.

Οὐχ ἦττον καὶ παρὰ τὴν ἄνοιαν αὐτῶν τὴν ἐπιστημονικὴν τῶν ἀρχαίων, ὁ οἶνος ἦν παρ' αὐτοῖς ἐν μεγίστῃ ὑπολήψει καὶ ἀπετέλει ἐν τῶν ἐξεχόντων καὶ ἀπαραιτήτων συστατικῶν πάσης τραπέζης, παντός συμποσίου. Ἠγάπων τὸ ποτόν οἱ ἀρχαῖοι, καὶ ἐκ τούτου καὶ διὰ τοῦτο ἐξῆλθον τόσα ἀριστουργήματα τῆς γονίμου καὶ ζωηρᾶς φαντασίας τῶν προγόνων μας.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἰδίου φαγητοῦ ἐπινον ὀλίγιστον οἶνον καὶ μόνον περὶ τὸ τέλος τῆς τραπέζης, κατὰ τὰ ἐπιδόρπια, μετὰ προηγουμένας πρὸς τοὺς θεοὺς σπονδάς ἤρχιζον κάπως ἀφθονώτερον καὶ ἐλευθεριώτερον τὴν πόσιν. Ἐπινον δ' ἐν ἀρχῇ ἐντός ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ κυπέλλου ἐσκευασμένου κατὰ πρῶτον ἐκ κέρατος βοός, ὅπερ περιεφέρετο περὶ τὴν τράπεζαν δι' ὄλων τῶν συμποτῶν. Κατόπιν κατεσκευάσθησαν καὶ ἐξ ἄλλων διαφόρων οὐσιῶν κύπελλα, ἅτινα, σὺν τῇ προσῶφ τοῦ χρέου, βαθμηδὸν προσῶδον ἐπίσης καὶ ἐλάμβανον καταπληκτικὴν ἀνάπτυξιν εἰς τὰς διαστάσεις καὶ τὴν χωρητικότητά αὐτῶν· καθ' ὅσον ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ἦθη τοῦ Σωκράτους, ὅτε τὰ συμπόσια ἔλαβον τοσαύτην ἀνάπτυξιν καὶ δημοτικότητά, τὰ ποτήρια ἦσαν τοσοῦτον βαλέα, ὥστε σκωπτικῶς καὶ εἰρωνικῶς προσωνομάζοντο καὶ φρέατα ἀργυρᾶ, ἢ ξύλινα, ἢ κέρατα!

Τὰ πρῶτα πώματα ἐλαμβάνοντο εἰς τιμὴν τῶν Θεῶν καὶ τῶν Ἡρώων, τὰ δὲ κατόπιν εἰς τιμὴν τῶν συμποτῶν καὶ τῶν ἀπόντων φίλων. Ἡ συνή-

θεια δὲ μετέπειτα καθιέρωσε νὰ λαμβάνωνται τόσα πόματα, ὅσα γραμμάτια συνίστων τὸ ὄνομα τοῦ, ὑπὲρ οὗ ἔπινον, προσώπου!

Καί ὅμως, ἐὰν πιστεύσωμεν τοὺς ἱστορικούς, οἱ Ῥωμαῖοι, οἵτινες ἰδίως ἐπενόησαν τὸ εἶδος τοῦτο τῶν προπόσεων, σπανιώτατα ἀπῆρχοντο τῶν συμποσίων ἐξοίνοι. Τοῦτο δὲ ἀποδίδεται καὶ εἰς τὴν μακρόθυμον βεβχίως ἀνοχὴν τοῦ Ῥωμαλέου ὀργανισμοῦ των, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν μετὰ μεγάλης ποσότητος ὕδατος ἀνάμιξιν τῶν οἴνων (4).

**

Περὶ τὸ τέλος λοιπὸν τῶν συμποσίων, κατὰ τὴν ὥραν τῶν ἐπιδορπίων, εἰδίδοντο εἰς τὸν οἶνον οἱ πρόγονοί μας, ὅτε καὶ οἱ μὲν ἔπαιζον τὸν κόταθον ἢ ἄλλα παίγνια, οἱ δὲ ἤδον ἢ ἠγροῶντο αἰοιδῶν καὶ μουσικῶν, ἄλλοι δὲ, οἱ καὶ εὐπαιδευτοί, παρεδίδοντο κατὰ τὴν ὥραν ταύτην εἰς φιλοσοφικὰς ἢ ἄλλας κοινωνικὰς συζητήσεις. Ἐκ τῶν συμποσίων δὲ τούτων, καὶ ὑπὸ τὴν ἐλαφρὰν διεγερτικὴν ἐπήρειαν τοῦ οἴνου ἀνέλμψαν τοσαῦτα ἀριστουργήματα τῶν προγόνων μας ὑπὸ τὴν ἀπλὴν ἐπιγραφὴν *Συμπόσια*. Ἐκ τούτων ἐξῆλθεν ὁ ἀθάνατος διάλογος τοῦ Πλάτωνος ὁ ἐπιγραφόμενος *Συμπόσιον*, τὸ ἀριστοῦργημα τοῦτο τῆς φιλοσοφίας.

**

Πολλοὶ τῶν διασῆμων ἀνδρῶν τῆς ἀρχαιότητος ἀναφέρονται, ὡς σχόντες ἰδιάζουσαν πρὸς τὸ μελιχρὸς τοῦτο καὶ θεῖον ποτὸν συμπάθειαν.

Ὁ Ὀμηρος ἱστορεῖ τὸν Ἀγαμέμνονα ὡς πολυπότην, καὶ διὰ τοῦ στόματος τοῦ Ἀχιλλέως ἐκφέρει τὴν ἐξῆς κατ' αὐτοῦ λοιδορίαν.

« Οἶνοβαρές, κυνὸς ὄμματ' ἔχων... »

Ἄλλ' ἐκ πάντων τῶν Ὀμηρικῶν ἠρώων ὁ Νέστωρ ὁ ὑπέργυρος οὗτος πολεμιστῆς, ἦτο ὁ μᾶλλον πολυπότης ἀνὴρ, ὃν πολλακίς ὁ θόρυβος τῆς μάχης καταλάμβανε πίνοντα:

« Νέστορα δ' οὐκ ἔλαθεν ἰαχὴ πίνοντα πῆρ ἔμπης »

Ὁ Αἰσχύλος ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ Πλούταρχου καὶ Ἀθηναίου, ὅτι ὑπὸ τοῦ οἴνου διαθερμαινόμενος καὶ μεθύων ἔγραψε τὰς ἐξόχους τραγωδίας αὐτοῦ· διὸ καὶ ὁ ἀντίπαλος αὐτοῦ δραματικός Σοφοκλῆς μεμφόμενος αὐτῷ ἔλεγεν· « Αἰσχύλε, εἰ καὶ τὰ δέοντα ποιεῖς, ἀλλ' οὐκ οὐκ εἰδῶς γε ποιεῖς ». Ἐπίσης δὲ λέγεται, ὅτι καὶ ὁ διάσημος κωμικός Ἀριστοφάνης, ὅστις καὶ τὸν οἶνον *Ἀφροδίτης γάλα* προσωνόμασεν, ὡς καὶ ὁ Μιτυληναῖος μελοποιὸς Ἀλκαῖος μεθύοντες συνέθετον.

Ὁ δὲ ἡδυμελὴς τοῦ Ἐρωτος καὶ τοῦ Βάχχου

(4). Οἱ οἶνοι τῶν ἀρχαίων ἦσαν λίαν πικροὶ καὶ ἰσχυροί, καὶ διὰ τοῦτο ἠραιοῦντο, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, δι' ὕδατος πολλοῦ πρὸς τὴν πόσιν· σπανίως δ' ἔπινον ἀκρατον τὸν οἶνον. Ὁ οἶνος δὲ τῆς Θάσσου ἱστορεῖται, ὡς ὁ πάντων ἰσχυρότατος, ὅστις, ἵνα ποτῆ ἀβλαβῶς, εἶεν ἢ ἀραιωθῆ διὰ προσθήκης εἰκοσαπλυσίου καὶ πλέον ὕδατος. Ὁ Ὀμηρος δὲ ἱστορεῖ, ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς διὰ τοῦ οἴνου τῆς Θάσσου, δοθέντος ἀκράτου, κατώρθωσε νὰ μεθύσῃ τὸν πελώριον κύκλωπα Πολύφημον μεθὲν βαρεῖαν φονεύσασαν μάλιστα αὐτόν.

αἰοιδὸς Ἀνακρέων αὐτὸς οὗτος εἰς τι τῶν ποιημάτων του ὁμολογεῖ:

« Ἐγὼ γέρον μὲν εἰμί
· Νέων πλέον δὲ πίνω... »

ἔγραψε δὲ καὶ συνέθετεν ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τοῦ οἴνου, ὡς ἀλλαχοῦ πάλιν λέγει:

« Ὅτ' ἐγὼ πῶν τὸν οἶνον,
· τότε μεν ἰανθὲς ἦτορ
· Μούσας λιγαίνειν ἄρχεται... »

Πολλὰ δὲ πῶν, ἀναφέρεται, ὅτι ἀπέθανεν ὁ Ἀνακρέων.

Ὁ μέγας Ἀλέξανδρος ἐφημίζετο ὡς εἰς τῶν διασῆμων οἰνοποτῶν, πολλακίς ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τοῦ οἴνου κοιμηθεὶς κατὰ συνέθειαν ἡμέρας δύο καὶ νύκτας δύο. Εἰς παροξυσμὸν δὲ ὄργης ἐν μέθῃ εὐρισκόμενος ἐρόνευσε τὸν ἀριστὸν φίλον του καὶ στρατηγὸν Κλεῖτον, ὅστις μάλιστα ποτὲ ἔσωσεν αὐτῷ τὴν ζωὴν. Ἔτι δὲ κατὰ τὴν εἰς Ἰνδίας ἐκστρατεῖαν αὐτοῦ μετὰ τινὰ νίκην ἔθηκεν ἀγῶνα πολυποσίας. Ἐκ τῶν διαγωνισθέντων, ἀναφέρεται, ὅτι παραχρῆμα μὲν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἀπέθανον τριάκοντα καὶ πέντε, ὀλίγας δ' ὥρας μετὰ τὸν ἀγῶνα ἐξ ἄλλο· ὁ δὲ πλεῖστον πῶν καὶ νικήσας ἔπιε μὲν ἀκράτου οἴνου χόας τέσσαρας (ἦτοι περίπου 13 ὀκάδας), ἐβίωσε δὲ μόνον ἡμέρας τέσσαρας. Εἰς τινὰ δὲ ὑπερβολικὴν κατάχρησιν οἴνου ὀφείλεται, κατὰ τινος, καὶ ὁ θάνατος αὐτοῦ τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Ἀλλὰ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Φίλιππος ἦν ἄγαν φιλοπότης, ὡς ἱστορεῖ ὁ Θεόπομπος (παρ' Ἀθηναίῳ)· διὰ δὲ τὸ προτέρημα αὐτοῦ τοῦτο, ὡς φαίνεται, ὁ Φίλιππος ἐτεμνύετο, καθ' ὅσον οἱ μισθωτοὶ ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα ἀπεσταλμένοι ἐκ Μακεδονίας διεκέρυσσον μετὰ κόμπου τὸ κατόρθωμα τοῦτο αὐτοῦ· διόπερ ὁ μέγας Ἀθηναῖος ῥήτωρ καὶ ἄσπονδος ἐχθρὸς αὐτοῦ Δημοσθένης εὐφρέστατα ἀπήνησεν, ὅτι ἡ πολυποσία του δὲν εἶνε πλεονέκτημα βασιλέως, ἀλλὰ κοινοῦ ἀπόγγου!

Ἐν τούτοις τὸ πίνειν, φαίνεται, ὅτι ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἐθεωρεῖτο ἐν ἑκ τῶν σπουδαίων προτερημάτων, διότι καὶ οἱ ἐν Ἀθήναις συμποσίταρχοι διωρίζοντο ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἦσαν « μῆτε τῷ μεθύειν εὐέλωτοι, μῆτε πρὸς τὸ πίνειν ἀπρόθυμοι ». Ὁ δὲ Πλούταρχος ἀναφέρει, ὅτι καὶ ὁ Κύρος ὁ νεώτερος γράφων πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους ἐτεμνύετο « ὅτι τὰ τ' ἄλλα τοῦ ἀδελφοῦ Ἄρταξερξου βασιλικώτερος εἶη, καὶ φέροι καλῶς πῶν ἄκρατος ».

Φίλοινοι ἔτι διάσημοι ἱστοροῦνται καὶ ὁ τύραννος τῆς Σικελίας Διονύσιος ὁ νεώτερος καὶ ὁ τύραννος τῶν Συρακουσῶν Νυσαιῖος, καὶ ὁ Ἀντίοχος ὁ Ἐπιφανής, ὅστις διὰ τὸ πολυποτεῖν ἐκλήθη παρὰ Πολυβίου εὐφρέστατα *Ἐπιμαρής*. Ἔτι δὲ Ἀρκαδίων τις καλούμενος, ὅστις « ἔφθιτο ἐκ χανθῆς ζωροποτῶν κύλικος » καὶ ὁ Στρατόνικος ὁ κίθαριστής, περὶ οὗ λέγεται, ὅτι εἶπε, πῶς ἐπι-

γεν ἀφθόως, οὐχὶ δίδει ἐδίψα, ἀλλ' ἵνα μὴ διψῆσῃ· ὡς καὶ ὁ Ἀμασις ὁ Αἰγύπτιος βασιλεὺς, ἀναφερόμενος ὡς πολυπότης ὑπὸ τοῦ ἱστορικοῦ Ἡροδότου.

Ὁ διάσημος ἰθριδάτης ὁ κρατερώς πρὸς τοὺς Ῥωμαίους πολεμιστὰς ἦτο εἰς ἄκρον φιλοπότης. Καὶ οὗτος ἔθηκεν ἄλλα πολυποσίας καὶ πολυφαγίας καὶ κατελθὼν ὁ ἴδιος εἰς τὸν ἀγῶνα ἐνίκησεν ἀμφοτέρω τὰ ἄθλα, διόπερ ἐπεκλήθη καὶ Διόνυσος.

Ἐπὶ πολυποσίᾳ διάσημοι ἔτι ἦσαν καὶ οἱ Θραῖκες, παρ' οἷς πρώτοις ἐν Εὐρώπῃ ἐκαλλιεργήθη ἡ ἄμπελος ἐκ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας εἰσαχθεῖσα. Οἱ Βυζαντινοὶ μάλιστα ἱστοροῦνται ὡς τοσοῦτον φιλοπόται καὶ οἰνόφυλγες, ὥστε ἔφθασαν νὰ κατοικῶσι διαρκῶς ἐν τοῖς καπηλείοις. Περὶ τούτων δ' ἱστορεῖται καὶ τὸ ἐξῆς ὄντως ἀστεῖον καὶ περιεργὸν ἀνέκδοτον. Πολιορκούμενοι ποτὲ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν καὶ μὴ προσκαρτεροῦντες ἐν τοῖς τεύχεσι τῆς πόλεως, ἀλλ' ἐγκαταλείποντες τὰ θέσεις των καὶ προστρέχοντες εἰς τὰ καπηλεῖα ἠνάγκασαν τὸν στρατηγὸν αὐτὸν Λεωνίδα νὰ διατάξῃ, ὅπως τὰ καπηλεῖα ἐπὶ τῶν τειχῶν σκηνοπηγήσῃσι, δι' οὗ μέρου μόνον ἐπετεύχθη ἢ μὴ λειποταξία τῶν πολεμιστῶν!

Ἄλλ' αἱ γυναῖκες ἰδίως ἐν τῇ ἀρχαιότητι κατηγοροῦντο ἐπὶ φιλοποσίᾳ καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν κωμικῶν τῆς τότε ἐποχῆς, ἄνδρες λίαν ἀγροῖκοι, ὥστε νὰ γνωρίζωσι τὴν πρὸς τὸ ὠραῖον φύλον ὀφειλομένην λεπτότητα καὶ ἀθροπροσύνην, πολλακίς τὰς γυναῖκας διεκωμώδησαν ἐπὶ πολυποσίᾳ, οἰνηρὰ ἀγγελία ταύτας καλέσαντες. Εἰς τις μάλιστα, οὗ τὸ ὄνομα παραδίδομεν εἰς τὴν ἀπέχθειαν τοῦ ὠραίου φύλου, ὁ Ἀλέξιος εἶπεν ὅτι *γυνὴ ἐκ πάντων τῶν πραγμάτων ἔχει ἀρκετά, διατ' ἔχη ἀρκετὸν οἶνον*. Ἄλλος δὲ τις ὁ Ξέναρχος εἶπεν:

« Ὅρκον δ' ἐγὼ γυναικὸς εἰς οἶνον γράφω ».

Τρίτος τέλος ὁ Ἀξιόνικος ἀποφθεγματικῶς ἔγραψε « πιστεύσατε τὴν γυναῖκα τὴν ἀρνούμενην ὅτι πίνει ὕδωρ ». Πλεῖστα δὲ καὶ ἄλλα σκωπτικὰ ἐπιγράμματα καὶ ἀποφθέγματα ἀπηυθύνθησαν πρὸς τὸ γυναικεῖον φύλον ἀνηλεῶς ὑπὸ τῶν διαφόρων κωμικῶν.

Ἐν τούτοις ἄς ἐπιτρέψωσιν ἡμῖν αἱ εὐγενεῖς καὶ σώφρονες σήμερον ἀπόγονοι ἐκείνων ἀναγνώστρια νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι φαίνεται, πῶς οἱ κωμικοὶ οὗτοι δὲν εἶχον καὶ πολὺ ἄδικον, διότι οὐ μόνον ἀναφέρεται, ὅτι ἔπινον οἶνον ἀφθονον αἱ γυναῖκες, ἀλλὰ καὶ περισσότερον πάντων ἀνῆσταντο εἰς τὴν μεθυστικὴν ἐνέργειαν τοῦ οἴνου· ὁ δὲ Πλούταρχος ἀφιεροῖ ὀλόκληρον κεφάλαιον, ὅπως ἐξηγήσῃ τὸ φυσικὸν τοῦτο πλεονέκτημα τῶν γυναικῶν. Ἐκ τούτου οἱ Μασσαλιῶται ἠναγκάσθησαν διὰ νόμου εἰδικοῦ νὰ ὑποχρεώσωσιν ἐπὶ αὐστηρᾷ ποινῇ τὰς γυναῖκας, ν' ἀπέχῃσι τοῦ οἴνου καὶ νὰ ὑδροποτῶσιν ἀποκλειστικῶς ἐπὶ-

σης δὲ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, ὧν ὁ νόμος, ὡς φαίνεται, ἦτο λίαν αὐστηρὸς, ἀφοῦ, ὡς ἱστορεῖται, Ῥωμαῖοὶ τις συλλαβὴν ἐπ' αὐτοφῶρα τὴν σύζυγον αὐτοῦ πίνουσαν ἐρόνευσε διὰ ῥάβδου καὶ εἰσαχθεὶς εἰς δίκην ἠθωθή, ὡς σεβασθεὶς τοὺς νόμους τῆς κοινωνίας! Ἐτέρα δὲ τις Ῥωμαῖα γυνὴ ἀνοίξασα λάθρα τὸ κιβώτιον, ἔνθα ἐφυλάσσετο ὑπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς ἡ κλεῖς τῆς οἰναποθήκης κατεδικάσθη εἰς τὸν διὰ πείνης θάνατον!

ΙΩ. ΦΟΥΣΤΑΝΟΣ.

ΕΝ ΕΠΙΓΡΑΦΩΝ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΕΠΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

« Ὁ Λαὸς τῶν Ἀθηνῶν αἰσθανόμενος ἐπὶ μᾶλλον τὰ φυσικὰ καὶ πολιτικὰ δικαιώματά του, τὰ ὁποῖα μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ πολυτίμου αἵματός του, καὶ μετὰ τὸν τέλειον θρίαμβον τῶν Νόμων ἐναντίον τῆς καταδυναστείας ἀπολαμβάνει ἤδη πλήρως ἀπὸ τὸν Νόμον τῆς Ἐπιδαύρου αὐθόρμητος σήμερον συνῆλθεν εἰς κοινὴν καὶ νόμιμον Συνέλευσιν διὰ νὰ σκεφθῆ καθ' ὅσον εἰς αὐτὸν ἀνήκεν περὶ τῆς ἐσωτερικῆς του εὐδαιμονίας καὶ τῆς καλῆς ἀρμονίας τῶν τοπικῶν πραγμάτων του.

Ἐν ταύτῃ τῇ Συνελεύσει ὁ Λαὸς εὐρῶν τοὺς κυρίους Ν. Ζαχαρίτζα, Γ. Π. Βλάχου, Χ. Σ. Γαγκάκη καὶ Γ. Πάλλη, ὅτι κατέχουν διὰ τὰς περιστάσεις δύο καὶ τρεῖς κατὰ συνέθειαν χρόνους τὸ ἀξίωμα τῶν Δημογερόντων τῆς Πόλεως ἐναντίον τοῦ ἐλευθέρου πολιτεύματος τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὁποῖον δὲν συγχωρεῖ οὔτε εἰς αὐτὰς τὰς ἐπισημοτέρας ἀρχάς, Ἐκτελεστικὸν καὶ Βουλευτικόν, εἰμὴ ἐτήσιον τὴν διάρκειαν, καὶ ἐναντίον τοῦ παλαιοῦ καὶ πατρίου Νόμου τῆς Πόλεως, τὸ ὁποῖον εἶχεν νὰ ἐκλέγῃ κατ' ἔτος τοὺς Δημογερόντας του, καὶ αὐτὴν μάλιστα τὴν ὥραν τοῦ χρόνου, ἐλευθέρω καὶ ὁμοφώνῳ ψήφῳ ἔκρινε συμφέρον εἰς τὴν πολιτείαν του, συντέϊνον εἰς τὴν ἐλευθερίαν του καὶ κατάλληλον εἰς τὸν Ὄργανικὸν νόμον τῆς Ἑλλάδος, νὰ ἐμποδίσῃ ἀνυπερθέτως τὴν ἐπιπλέον διάρκειαν τούτων τῶν Δημογερόντων· ὅθεν καὶ διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων ἐκλέγει Δημογερόντας τῆς πόλεως τοὺς πατριώτας κυρίους Συμεὼν ἠγούμενον Σπυριδωνότην Στάμον Σερραφεῖμ, Σπυριδῶνα Πατούσαν καὶ Μιχαὴλ Βουζῆκην, οἵτινες ἀπὸ σήμερον δυνάμει τοῦ παρόντος ψηφίσματος νὰ ἐνεργῶσιν ὅσα εἰς τὸ ὑπόβλημα τούτων προσδιορίζονται ἀπὸ τὸν Ὄργανικὸν νόμον τῶν Ἐπαρχιῶν καθήκοντα. Περιπλέον διὰ νὰ μὴν ἠθελεν ἐμφιλοχωρῆ εἰς αὐτὸ τὸ εἶδος τῶν Ἀρχόντων τοῦ ὀχθρῶς εἰς τὴν

ισονομία Δεσποτισμός, ὁ Λαὸς τῶν Ἀθηνῶν προσδιορίζει τὴν ἀνάγκην τούτων τῶν νῦν ἐκλαχθέντων Δημογερόντων, ῥητῶς ἐκλαύσειον, ἐπικυρεῖ καὶ διὰ τὸ μέλλον τὸν παλαιὸν τοπικὸν καὶ δίκαιον Νόμον, τοῦ νὰ ἐκλέγῃται κατ' ἔτος καὶ νὰ παρρησιάζονται εἰς τὴν Διοίκησιν νέοι Δημογερόντες, χαρακτηρισμένοι ὅμως μὲ πατριωτισμὸν καὶ μὲ τὴν πρὸς τοὺς νόμους εὐπειθειαν.

« Ἐγένετο ἐν Ἀθήναις, τὸ χιλιοστὸν ὀκτακοσιοστὸν εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος, τῇ εἰκοστῇ πέμπτῃ Μαρτίου μηνός. »

Η ΥΠΟΒΡΥΧΙΟΣ ΣΥΡΙΓΕ ΤΗΣ ΜΑΓΧΗΣ

Ἡ Βουλὴ τῶν Κοινοτήτων τῆς Ἀγγλίας ἀπέριψε πάλιν πρὸ τινῶν ἡμερῶν διὰ μεγάλης πλειονοψηφίας νομοσχέδιον, δι' οὗ ἐξήρειτο ἡ ἀδεια πρὸς διορῶν τῆς περιλαλήτου καταστάσεως ὑποβρυχίου σύριγγος τῆς Μάγχης. Οἱ Ἀγγλοὶ δὲν δύνανται νὰ κατανικήσωσι τοὺς πατριωτικοὺς φόβους, οὓς διεγείρει αὐτοῖς ἡ ἐπιχείρησις αὕτη, γνωσταὶ δὲ εἶνε αἱ περὶ τῆς ἐκτελέσεως αὐτῆς ἀρνητικαὶ γνωμοδοτήσεις τῶν ἐπιστημοτάτων Ἀγγλων στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν. Ἐν ἐνὶ τῶν σπουδαιοτέρων περιοδικῶν ὁ ναύαρχος Dunsany ἔγραψε περὶ τοῦ γένου τούτου *Λορδίου* ἔπικρον: « Τίς δύναται νὰ μὰς βεβαιώσῃ ὅτι νύκτα τινὰ ἀλίγα ἑκατοστάδες ἀνδρῶν ἐνόπλων, διὰ προδοσίας ἢ ἐξαπίνης ἐπιπίπτοντες, δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ καταλάβωσι τὸ Δουῆρον, καὶ οὕτω νὰ γείνωσι κύριοι τῆς εἰσόδου τῆς σύριγγος, ματαιοῦντες πᾶσαν προτομασίαν ἡμῶν πρὸς ἀγανάξιν αὐτῆς δι' ὑπονόμων; » Μάτην οἱ ὑποστηρίζοντες τὴν ἐκτέλεσιν τῆς σύριγγος εἰς τὰς παρατηρήσεις ταύτας τοῦ Βρετανοῦ ναυάρχου ἀντέταξαν ὅτι αἰφνιδία κατάληψις τῆς σύριγγος δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γείνω, ἀλλὰ μόνον κατὰ πιν κηρύξεως πολέμου, καὶ ὅτι ἦτο ὕβρις πρὸς τὸ γαλλικὸν ἔθνος ἢ οὕτως ἀνυποστόλως ἐκφερομένη ὑπόνοια ὅτι ἠδύνατο νὰ προῆ, εἰς τοιαύτην βδελυρῶν, ἐπιβουλήν περιφρονοῦν καὶ τοὺς στοιχειωδέστατους κανόνας τοῦ διεθνούς δικαίου. Τὰ ἐπιχειρήματα τῶν ἀπαισιοδόξων κατίσχυσαν, καὶ ἡ ἐπιχείρησις ἐματαιώθη ἐπὶ τοῦ παράγτος διὰ τῆς ψήφου τοῦ Κοινοβουλίου. Τοῦτο ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν διάσημον Γάλλον οἰκονομολόγον κ. de Molinari ἵνα δημοσιεύσῃ ὀρθοτάτας τινὰς σκέψεις περὶ τοῦ ἔργου ἐκείνου. Ὁ κ. Molinari σημειῶν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκ τῆ ἀγγλικῆς βουλῆ ψηφοφορίας, ἐπιφέρει οὕχ ἦ-τον, ὅτι ἀσφαλῶς δύναται τις νὰ προῆ ὅτι ἀντιδρασις θὰ ἐπέβη μετ' οὐ πολὺ εἰς τὸ νῦν ἐπικρατοῦν ρεῦμα τῶν γνωμῶν, ἐπιβαλλομένη ὑπὸ ἀναγκῶν ἐμπορικῶν καὶ ναυτικῶν, προσερχομένων ἐκ τοῦ γινομένου ἀνταγωνισμοῦ.

Ἀπὸ τῆς κατασχέσεως τῆς πολιτικῆς τῆς ἐλευθερίας συναλλελαθῆς ἡ Ἀγγλία κατέστη ἡ μεγάλη

ἐμπορικὴ ἀποθήκη τῶν ποικίλων εἰδῶν καὶ πρῶτων ὑλῶν εἰς Αἰθιοπία καὶ Λονδίον, κομίζονται ἐκ παντὸς σημείου τοῦ κόσμου τὰ δημοπρατικά, οἱ βάμβακες, τὰ ἔρια κτλ. ἅτινα κατόπι ἀποστέλλονται ἐκεῖθεν εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν ἡπειρον. Ἀλλὰ θὰ ἔλθῃ στιγμή — καὶ δὲν εἶνε ἴσως πολὺ μακρὰν ἡ στιγμή αὕτη — καὶ ἡν οἱ ἡπειρωτικοὶ λιμένες τοῦ Αἰθιοπία καὶ Λονδίνου δὲν θὰ δύνανται νὰ ἀνταγωνισθῶσιν ἐπιτυχῶς πρὸς ἄλλους ὡς πρὸς τὴν προμήθειαν τῶν εἰδῶν ἐκείνων εἰς τὴν Ἠρώπην, παρά μόνον ἐὰν γείνωσι λιμένες ἡπειρωτικοί, ταῦτα εἶναι ἐὰν δύνανται νὰ ἀποσπείλωσιν, ἀνευ μεταβιβάσεως εἰς ἄλλα ἰσχύρη, ὡς συμβαίνει εἰς τοὺς λιμένες τῆς Ἀθρῆς, Ἀμβέρσης καὶ Ραττερδάμης, τὰ ὀμηπρατικά, τὸν βάμβακα καὶ τὸ ἔριον εἰς τὰ γαλλικά, τὰ γερμανικά καὶ τὰ ἐλβετικά ἐργοστάσια. Τότε οἱ Ἀγγλοὶ θὰ ἐννοήσωσι κάλλιον τὴν χρησιμότητα τῆς ὑπογείου σύριγγος ὑπὸ τὴν παρῶν τῆς Μάγχης, ἐνῶ οἱ Γάλλοι, Βέλγοι, Ὁλλανδοὶ καὶ Γερμανοὶ δὲν θὰ εὐχρησθησῶσιν ἴσως καθόλου δι' αὐτήν. Πρὸς τὰς δημοτικὰς προνοήσεις τῶν ναυάρχων καὶ στρατηγῶν τὸ βήμα θὰ γείνωσι ἀνεύκτως, ἢ σύριγγ θὰ σκαφῆ. Ἡ ἐπιχείρησις εἶνε ζήτημα χρόνου μόνον.

ΕΚ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΡΙΑΡΗ

Ἐκ τῶν πολλῶν ἐπεισοδίων τοῦ πολέμου βίου τοῦ Κριαρῆ δύο χαρακτηριστικώτατα τοῦ ἀνδρός ἀποσπῶμεν ἐξ ἐκτενοῦς βιογραφίας αὐτοῦ, δημοσιευθεῖσθαι ἐν τῇ « Ἀκροπόλει » ὑπὸ τοῦ κατὰ τὴν ἐπανόστασιν τοῦ 1866 γραμματέως αὐτοῦ χρηματίσαντος κ. Κ. Ἀργυροπούλου.

« Ἐκταγείσης τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1866, πρῶτος ὁ Κριαρῆς προσέβαλε τοὺς τούρκους ἐπιτυχῶς ἐν Σταυρῶ τῆς Κανδάνου. Κατὰ τὴν μάχην ταύτην συνελήθη ζῶν ὑπὸ τῶν Τούρκων ὁ ἀδελφός αὐτοῦ Θεόδωρος, ὅτε δὲ οἱ ἐντόπιοι Τούρκοι διεμέλιζον αὐτὸν καὶ ἐφόνον ἐκ τῆς ἀπέναντι φάραγγος « Καπετάν Κωσταντῆν, ἔλαι νὰ πάρη: ἀρέας », αὐτὸς ἀταράχως ἀπήνητα « αἰψὸν τὸν καὶ φάτε τον, βρωμὸσκολα ».

Ἄλλοτε πάλιν ἐν καιρῷ μάχης ἐν Μελοδιανῶ τοῦ Ἀποκορώνου ἀγγειολῶν αὐτῷ ὅτι ἐπληγῆθη καρδίῳ ἐκεῖ πονηρῶσιν μαχόμενος ὁ υἱός του, ἀλλ' ἐκεῖνος ἀπήνητσε μετὰ τῆς μεγαλειότητος ἀταραξίας: « ἄς ὑπάγῃ εἰς ὑπερόν », καὶ ἐξηκολούθησε μέχρι τέλους πολέμων.

Θαυμαστά ἀλήθως μαρτύρια τῆς καρτεροφυχίας καὶ τοῦ ἀτέγκτου φρονήματος τοῦ ἀνδρός, παρορῶντος καὶ αὐτὰ τὰ τιμωρέστατα χάριν τῆς πατρίδος.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἀποθανόντος τοῦ δουκὸς τῆς Βανδῶμης, Λουδοβίκου ὁ ΙΔ' ἀνέθετο τὴν διοίκησιν τῆς Προβηγκίας, ἣν εἶχεν ὁ ἀποθανὼν, εἰς τὸν στρατάρχην Βιλλιάρ, ὅστις ἐπίσης ἦτο δούξ καὶ ὀμότιμος. Ὅτε δὲ οὗτος μετέβη ὅπως λάβῃ τὴν κατοχὴν τῆς ἀρχῆς, οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς ἐπαρχίας ἐξεληθόντες εἰς προὔπαντησίν του προσήνεγκον αὐτῷ βαλάντιον πλήρες χρυσῶν λουδοβικίων εἰπόντες: « Ἰδοὺ, αὐθεντα, βαλάντιον ὅμοιον πρὸς ἐκεῖνον το ὁποῖον προσεφέραμεν εἰς τὸν δούκα τῆς Βανδῶμης ὅτε ἦλθεν ἐνταῦθα, καὶ τὸ ὁποῖον ὁ δούξ δὲν ἐδέχθη. — Ἄ! ἀπήνητσε ὁ στρατάρχης, ὁ δούξ τῆς Βανδῶμης ἦτο ἀμίμητος... » καὶ ἔλαβε τὸ βαλάντιον.

Φοιτητῆς ἐξετάζεται εἰς τὴν βοτανικὴν.

Ὁ καθηγητῆς. — Εἰπατέ μοι παρκαλῶ, ὅτι γνωρίζετε περὶ τῆς οἰκογενείας τῶν Φιλοσοφῶν;

Ὁ φοιτητῆς. — Ἐγώ, κύριε καθηγητῆ, εἶμαι ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν καὶ δὲν ἔτυχε νὰ γνωρίσω τὴν οἰκογένειαν, τὴν ὁποίαν μοῦ λέγετε.

Ἐν καιρῷ κυνηγίου!

— Διατί δὲν τοῦ ρίχνεις, κύρ Πέτρο; Νὰ τὸς ὁ λαγὼς πηδαίει ἔμπροστά σου.

— Ξεύρεις, μοῦ ἔμεινε μία ριζιά, μόνον καὶ τὴν φυλάγω γιὰ κάθε ἐνδοχόμενον...

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ διώρυξ τοῦ Παναμά. Ἐξακολουθοῦσι δραστηρίως αἱ ἐργασίαι πρὸς διάρῶν τοῦ ἰσμοῦ τοῦ Παναμά. Τὴν στιγμὴν ταύτην 15,000 ἐργάται εἰσὶν ἐν ἐνεργείᾳ καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν, ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ μέχρι τοῦ Εἰρηκικοῦ ὠκεανοῦ ἔχουσαν μῆκος 74 χιλιομέτρων. Ἦδη διὰ τῆς γενομένης ἐργασίας ἤρχισεν νὰ διαφρίνηται καθαρῶς τὸ σχῆμα, ἡ τομὴ καὶ αἱ διαστάσεις τῆς διώρυγος. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ παρελθόντος Ἰανουαρίου εἶχον ἐξαχθῆ, περὶ τὰ 3,500,000 κυβικῶν μέτρων χώματος, ἄμμου, βράχων. Ἄλλ' ἀπὸ τοῦ ἄρτι λήξαντος Μαΐου θὰ ἐξάχωνται κατὰ μῆνα 2,500,000 κυβικῶν μέτρων ὑλικῶν, ἦτοι περὶ τὰ 25 ἑκατομμύρια κατ' ἔτος, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἐποχῆς τῶν βροχῶν, ἧτις διαρκεῖ ἀπὸ Μαΐου μέχρι Νοεμβρίου. Διὰ τῆς τοιαύτης ἐργασίας ἡ κατασκευὴ τῆς διώρυγος θέλει συντελεσθῆ τῷ 1888, ἴσως καὶ ταχύτερον, ὡς πιστεῖται αὐτὸς ὁ Λεσσέ.

Αἱ ἐξορυκτῆριοι μηχαναὶ αἱ ὑπὸ Ἀμερικανῶν καὶ Γάλλων μηχανικῶν διὰ τὴν διάρῶνα κατασκευασθεῖσαι εἰσὶ θαυμαστικαὶ κατὰ τὴν ταχύτητα, τὴν εὐχρηστίαν καὶ τὴν δύναμιν, καὶ ὑπάρχουσι τοιαῦτα ἐξ αὐτῶν ἐξαχουσαι 4,000 κυβικῶν μέτρων γῆς καθ' ἑκάστην. Ἐπὶ τοῦ π-

ρόντος δὲ οὐ μόνον οἱ μηχανικοὶ τῆς Ἀμερικῆς, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ Ἀμερικανικὴ Κυβέρνησις διακαίεται εὐμενῶς πρὸς τὴν ἐπιχείρησιν.

Κατ' εὐτυχίαν συμπτῶσιν πῶροδρομικὴ γραμμὴ εἶχεν ἦδη κατασκευασθῆ κατὰ μῆκος τοῦ ἰσμοῦ τοῦ Παναμά, ἧτις μεγάλως ἐχρησίμωσεν εἰς τὴν Ἑταιρίαν τῆς διώρυγος ἀντὶ δ' ἀμαξοστοιχιῶν, ὅσαι τὸ παρελθὸν ἔτος ἦσαν ἐν ἐνεργείᾳ καθ' ἑκάστην, ἦδη κυκλοφοροῦσιν ἐπὶ τῆς γραμμῆς διπλάσια. Αἱ κατασκευασθεῖσαι, τὰ χωρία τῶν ἐργασιῶν, αἱ οἰκίαι τῶν ὑπαλλήλων, τὰ γραφεῖα, ξενοδοχεῖα, νοσοκομεία, πάντα εἰσὶν καλῶς κατασκευασμένα, καὶ θαυμαστικῶς διέπονται. Οὐδεμίαν ὑπηρεσίαν εἶνε ἑλλειψῆς, οὐδεμίαν μείνει ἀδρανῆς, οἱ ὑπάρχοντες ἐργάται εἶνε ἐπαρκεῖς, χάρις δ' εἰς τὴν ἐπιμόνον δραστηριότητα τοῦ Λεσσέφ εἰκάζεται ὅτι ἡ διώρυξ θὰ εἶνε συντελεσμένη ἐντὸς τεσσάρων ἐτῶν.

Κατ' ἔτος μεταβιβάζονται ἐν Γαλλίᾳ διὰ γάμων περιουσίαι ἀξίας 600 ἑκατομμυρίων φράγκων, ἐξ ὧν 100 ἑκατομμύρια εἰς κτήματα, 10 εἰς χρωῶγραφα καὶ 470 εἰς χρυσὸν καὶ ἄλλον κινητὸν πλοῦτον σημειωτέον ὅτι εἰς τὸν ὑπολογισμὸν τούτον περιλαμβάνονται μόνον αἱ προίκες αἱ ἀνακοινοῦμεναι ταῖς ἀρχαῖς πρὸς ἀπότιν τῶν τελῶν. Ἐπειδὴ κατ' ἔτος τελοῦνται ἐν Γαλλίᾳ 300,000 γάμοι, αἱ προίκες ἀνέρχονται κατὰ μέσον ὄρον εἰς 2000 φράγκα.

Τὰ πνευματώδη ποτὰ ἐν Γερμανίᾳ. Ἡ καταγάλωσις τῶν πνευματωδῶν ποτῶν ἐν Γερμανίᾳ διαδίδεται ὡσημέραι περισσώτερον. Ἐν Βερολίῳ ἐπὶ 1, 123, 000 κατοίκων ὑπάρχουσι νῦν 11, 169 καταστήματα πωλοῦντα πνευματώδη ποτὰ, ἐνῶ τῷ 1860 ὑπῆρχον μόνον 3637, ἦτοι τῷ μὲν 1860 ἐν κατάστημα ἐπὶ 136 κατοίκων, τῷ 1880 ἐν ἐπὶ 100 κατοίκων. Τῷ 1883 ἀπέθανον ἐν Γερμανίᾳ 10,000 ἀπό delirium tremens: ἐξ 100 δὲ καταδικαζομένων εἰς φυλάκισιν οἱ 46 εἶνε ἐνεκα μῆθος. Ἐν Δανσίᾳ ἐπὶ 36 κρατομένων ἐντὸς φρενοκομείου οἱ 26 ἦσαν ἐκ φιλοποσίας. Ἐν ὅλῃ δὲ τῇ Γερμανίᾳ ὑπελογίσθη ὅτι ἐπὶ 100 φόνων οἱ 46, ἐπὶ 100 θανατηφόρων πληγῶν αἱ 63, ἐπὶ 100 περιπτώσεων ἀντιστάσεως εἰς τὰς δημοσίας ἀρχὰς αἱ 76, ἐπὶ 100 βιασμῶν οἱ 60 καὶ ἐπὶ 100 περιπτώσεων προσβολῆς τῶν δημοσίων ἡθῶν αἱ 77 πράττονται ὑπὸ ἀνθρώπων ἐκδῶτων εἰς τὴν μέθην.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἔγραψεν ἰδιοχείρως εἰς τὸν δικαστῆν Ὁρμεσῶν, συστήσας αὐτῷ τὴν ὑπόθεσιν αὐλικῶν τινος. Ἡ σύστασις αὕτη συνέτεινε μόνον εἰς τὸ νὰ ἐπιστεύσῃ τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως, ἣν ὅμως ὁ αὐλικὸς ἀπώλεσε. Μετὰ τινὰς ἡμέρας, ὁ Ὁρμεσῶν μετέβη εἰς τὴν αὐ-

λὴν διὰ τινὰ ὑπόθεσιν. Ὁ βασιλεὺς ἰδὼν αὐτὸν τῷ εἶπε: Ἐὶ λοιπόν, κατεδικάσατε τὸν προστατευόμενόν μου; — Ναι, Μεγαλειότατε, ἀπήνησεν ὁ δικαστὴς, διότι ἐπέισθημεν ὅτι εἶχεν ἄδικον. — Τὸ ἐπερίμενα, ἐπανελάθεν ὁ βασιλεὺς. Ἄν δὲν ἀνταπεκρίθητε εἰς τὴν ὑπόθεσίν μου, ἀνταπεκρίθητε εἰς τὴν προσδοκίαν μου.

Ἄγγλικά φύλλα πολὺν ποιοῦνται λόγον περὶ τῆς ἐφευρέσεως νοήμονος καὶ ἐπιχειρηματικοῦ Ἑλλήνος, τοῦ κ. Βολανάκη, ὅστις κατώρθωσε νὰ κατασκευάζῃ νέον εἶδος σοκολάτας εὐνοτάτης, ἅμα δὲ καὶ θρεπτικῆς, ἀναμιγνύων μετὰ τοῦ κακίου ξυλοκέρατα. Τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Βολανάκη ἀνιδρυτὴν ἐν Λονδίῳ ἐργοστάσιον ἔχει μεγάλην ἔκτασιν καὶ σύγκειται ἐκ πολλῶν κτιρίων συνεχομένων πρὸς ἀλλήλα, 15 δὲ μηχαναὶ μεταβάλλουσι τὴν πρώτην ὕλην εἰς γευτικωτάτην σοκολάταν τεθειμένην ἐντὸς κομφῶν κιβωτίων. Ἡ κατανάλωσις τοῦ προϊόντος, ὅπερ εἶναι γνωστὸν ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπὸ τὸ ὄνομα «Bolonakis Chocolat Paste», προσέλαβεν ἤδη μεγάλας διαστάσεις.

Ἐπιρροή τοῦ χρώματος τῶν πτερῶν ἐπὶ τῆς ἐπιπέσεως. Κατὰ τὰς παρατηρήσεις Γερμανοῦ φυσιολόγου τὸ βαθύχρουν πτέρωμα τῆς ὀρνίθου μεγάλας ἐπενεργεῖ ἐπὶ τῆς ἐκκολάψεως τῶν ὠῶν, διότι αὐξάνει τὴν δραστηριότητά της, ἐπιταχύνει καὶ ἐν γένει ἐπιβοηθεῖ αὐτήν. Ἡ κυριώτερα ἐξήγησις τοῦ φαινομένου εἶνε ὅτι τὰ βαθέως χρώματος πτερὰ ἀπορροφῶσι κάλλιον τὴν ἀκτινοβολοῦσαν ἐξωτερικὴν θερμότητα καὶ συντελοῦσιν εἰς τὴν ὕψωσιν τῆς θερμοκρασίας τοῦ σώματος τῆς ὀρνίθου καὶ ἐξωθεν καὶ ἐσωθεν. Αἱ καλά κλωσσαι, ἐκτὸς τινῶν ἐξαιρέσεων, ἔχουσι βαθύ πτέρωμα, ἀλλὰ τὸ χρῶμα τοῦτο ἀσκεῖ ἐπιρροὴν ὑπὸ ταύτην τὴν ἐποψὴν ἐπὶ μόνον τῶν ὀρνίθων, αἵτινες ζῶσιν εἰς ἐλεύθερον ἀέρα καὶ ὑψίστανται τὴν ἐπενέργειαν τοῦ ἡλίου, οὐχὶ δὲ ἐπ' ἐκείνων, αἵτινες τηροῦνται κεκλεισμένοι, ἢ ἐν τεχνητῇ θερμότητι. Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος φαινόμενον δὲν παρατηρεῖται εἰς μόνον τὰς ὀρνίθους, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλα πτηνά. Αἱ λευκαὶ χῆνες καὶ εἶδη τινὰ νησῶν ἀνοικτοῦ χρώματος ἐκκολάπτουσι τὰ ὠὰ τῶν σπανιότερον τῶν ἄλλων.

Αἱ ἐφημερίδες τοῦ Μονάχου ἐδημοσίευσαν τὴν ἐξῆς γνωστοποίησιν:

« Πάντες, οἱ τυφλοὶ ὡς καὶ οἱ πάσχοντες ἐξ ἀσθενείας τῶν ὀφθαλμῶν θέλουσιν εἶσθαι δεκτοὶ εἰς τὸ ἐσχάτως ἐν Τεγερονσέῃ ἰδρυτὴν ὀφθαλμοιατρείον. Οἱ ἐνόσεις, ἐφοδιαζέμενοι μὲ πιστοποιητικὰ μαρτυροῦντα περὶ τῆς καταστάσεώς των θέλουσιν εἰσάγεσθαι καὶ διαμένει ὁμοίαν ἐν τῷ καταστήματι.

Ἰγπογρ. Κάρολος-Θεόδωρος,
διδάκτωρ τῆς ἱατρικῆς »

Ὁ ἀσκληπιάδης οὗτος οὐδεὶς ἄλλος εἶνε, ἢ ὁ ἀδελφὸς τῆς αὐτοκρατείας τῆς Αὐστρίας, διαπρεπὴς πρίγκηψ, ἀλλὰ διαπρεπέστερος ὀφθαλμίατρος, φρονῶν ὅτι ἡ καλλιτέρα χρῆσις τῶν ἡγεμονικῶν αὐτοῦ ὠρῶν εἶνε ἡ γινομένη ἐπ' ἀγαθῷ τῆς δυστυχίας καὶ τῆς ἐπιστήμης.

Τὸ τελευταῖον φυλλάδιον τῆς ὑπὸ τοῦ Μάκμιλλαν ἐκδιδόμενης ἐγχρίτου ἀγγλικῆς ἐπιθεωρήσεως περιέχει ἀφήγησιν ἐκδρομῆς εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Χίου. Ὁ συντάκτης τῆς πραγματείας Θεόδωρος Βέντ λέγει προοιμιαζόμενος ὅτι τὴν ἐκδρομὴν δὲν ἐπεχείρησεν, ὅπως ἐπισκεφθῆ τὰ εἰρηπία τῶν σεισμῶν, ὅπως θαυμάσῃ τὴν καλλονὴν τῆς περὶ μισμένης νήσου καὶ γευθῆ ἐπὶ τόπου τὴν μαστίχην, ἀλλὰ διότι ἤκουεν ὅτι, α διανύων ἐπὶ ἡμίονου δύο ἡμερῶν ὁδὸν διὰ τῶν ὄρεων θ' ἀφικνεῖτο εἰς τὸ χωρίον Πυργί κατοικοῦμενον ὑπὸ Ἑλλήνων τοῦ ἀρχαίου ἰωνικοῦ τύπου, ὧν οἱ φιλοξενία ἦτο παροιμιώδης καὶ ὧν τὰ ἔθιμα ὑπερμνησκον ἐν πολλοῖς τὰς περιγραφὰς τῶν ποιητῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος». «Γὰ νότια χωρία τῆς Χίου ὀμοιάζουσι πρὸς φρούρια. Δὲν ἔχουσι μὲν κυριολεκτικῶς τείχη, ἀλλὰ τὸ ὀπίσθιον μέρος τῶν οἰκῶν ἐνοῦται οὕτως, ὥστε ἀποτελεῖ κυκλωτερὴ ὀχύρωσιν. Αἱ θύραι τῶν οἰκῶν ἐκβάλλουσιν εἰς ὁδὸν ζωννύουσαν ἐνδοθεν τὴν κόμη. Συνήθως ἡ κόμη ἔχει τέσσαρας εἰσόδους, ἧτοι στῆας ὑπὸ τὰς οἰκίας, αἵτινες τὴν νύκτα κλείονται. Πολύριθμοι στεναὶ ὁδοὶ φέρουσι πρὸς τὸ κέντρον τῆς κόμης, τὴν πλατεῖαν, ἧς ἐν μέσῳ ὑψοῦται πολλὰκις πύργος ἐκ τῶν χρόνων τῶν γενουησιῶν. Τὸ ἰσόγειον τοῦ πύργου κατέχεται ὑπὸ καφνείου, ὃ δὲ ἀνώτερος ὄροφος, εἰς ὃν ἀνέρχεται τις διὰ φορητῆς κλιμακῆς, χρησιμεύει ὡς ἀκρόπολις ἐν ἡμέραις ταραχῶν. Τοιοῦτον ἦτο τὸ χωρίον Πυργί, ὅπερ ἐπρόκειτο νὰ ἐπισκεφθῶμεν, ἐχάρημεν δ' ἰδόντες ὅτι ὁ οἶκος τοῦ φίλου μας ἐθλεπε πρὸς τὴν πλατεῖαν καὶ οὐχὶ πρὸς τὴν ῥυπαρὰν καὶ σκοτεινὴν ὁδόν, ὃ ἦς εἰσῆλθομεν». Ὁ Κ. Βέντ περιγράφει μετὰ χάριτος τὴν οἰκοδόμοισιν τοῦ Κυράν Κυριακὴν καὶ τὴν λοιπὴν οἰκογένειαν, ὡς καὶ τὰ ἀρχαῖα ἔθνη καὶ ἔθιμα τῶν ἀγαθῶν νησιωτῶν, τὰς σπονδάς, τοὺς γραφικοὺς χοροὺς, τὰ ἀρμονικὰ ἔσματα. Περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Πυργί λέγει ὅτι οὔτε ἐν Κωνσταντινουπόλει, οὔτε ἐν Ἀθήναις, οὔτε ἀλλαχοῦ εἶδεν ἄραιότερον πρότυπον βυζαντινοῦ ῥυθμοῦ. «Ὅτε τὸ ἐσπέρας ἤρξατο ἡ συνδιάλεξις, οἱ χωρικοὶ ἀπηθύβουν παντοσείδεις ἐρωτήσεις περὶ Ἀγγλίας καὶ ἰδίως περὶ Γλάδστωνος. « Πᾶς Ἕλλη, λέγει ὁ Κ. Βέντ, λατρεύει τὸ ὄνομα τοῦ Γλάδστωνος, πολὺ δ' ἀνήλθον εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν φιλοξενούντων με, ὅτε εἶπον ὅτι ἐσπούδασα ἐν Ὁξφόρδῃ. α Τότε λοιπόν, ἀνεφώνησαν οἱ ἀκούσαντες, εἶσαι συμμαθητὴς τοῦ Γλάδστωνος ». Ἐνόμισα φρόνιμον ν' ἀπαντήσω καταρατικῶς εἰς τὴν νέαν ἀποψὴν τοῦ ζητήματος ».